

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Oľšany na roky 2024 – 2030

Košické Oľšany

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Rozširovať a naplňať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce.

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce.

Zvýšiť atraktívnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov.

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov obce a návštevníkov.

Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE KOŠICKÉ OLŠANY NA ROKY 2024 - 2030

„Novovytvorený“

Plánovacie obdobie	2024 - 2030
Schvaľovací orgán	Obecné zastupiteľstvo obce Košické Olšany
Identifikácia územnej samosprávy, pre ktorú sa dokument spracováva	Obec Košické Olšany
Dátum schvaľovania	03/2024
Členovia riadiaceho výboru participatívnej tvorby PHRSR	Zadávatel' tvorby stratégie: Slavomír Horváth, starosta obce Gestor tvorby stratégie: Slavomír Horváth, starosta obce Koordinátor tvorby stratégie: Mgr. Judita Spišáková, externý manažment
Gestor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Slavomír Horváth, starosta obce, starosta@kosickeolsany.sk
Koordinátor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Mgr. Judita Spišáková, externý manažment, spisakovajudita@gmail.com
Tím pre koordináciu participatívnej tvorby PHRSR	Poslanci obecného zastupiteľstva: Marcel Eperješi Andrea Miková Ing. Peter Štovčík MUDr. Marek Varga, PhD. Roman Knap Ing. Matúš Takáč Mgr. Katarína Vargová
Adresa zverejnenia PHRSR na webovom sídle zadávateľa tvorby stratégie	https://www.kosickeolsany.sk/

1. Základné východiská procesu tvorby a obsahu

1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev)

1.1.1. Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR

Zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií schváleného uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017.

1.1.2. Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR

PHRSR bude schvaľovaný Obecným zastupiteľstvom obce Košické Oľšany.

1.1.3. Partneri

Dotknutá verejnosť

Verejnosť, ktorá má aktívny záujem o tvorbu PHRSR.

- fyzické a právnické osoby dotknuté procesom tvorby a implementácie PHRSR, konkrétne:
- fyzické osoby staršie ako 18 rokov,
- právnické osoby,
- občianske iniciatívy tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov, ktoré podpíšu spoločné stanovisko k návrhu strategického dokumentu.

Hlavní aktéri rozvoja

Všetci obyvatelia obce, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii:

- obyvatelia obce,
- fyzické a právnické osoby so sídlom v obci Košické Oľšany.

Hlavní sociálno-ekonomickí partneri

Všetci obyvatelia obce, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii:

- obyvatelia obce,
- fyzické a právnické osoby, vrátane podnikateľských subjektov.

1.2. Obsahové východiská

1.2.1. Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR

Obec Košické Oľšany identifikovala nasledovné okruhy problémov a impulzov pre spracovanie aktualizácie resp. nového PHRSR:

- **skvalitnenie a zefektívnenie zavedeného systému strategického riadenia rozvoja obce**, s cieľom priblížiť sa k občanovi (vypočúť jeho potreby vedúce ku kvalitnejšiemu životu v obci), pretože obec Košické Oľšany má mimoriadny záujem o zavedenie riadenia, ktoré je bližšie občanom;
- **politický dôvod** - záujem zlepšiť kvalitu života občanov a podmienky pre ekonomické aktivity v obci,

	<ul style="list-style-type: none"> - legislatívny dôvod - povinnosť vyplývajúca zo zákona a ďalších právnych noriem; - vplyv zmeny vonkajších podmienok rozvoja napr. nová Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Partnerská dohoda s Európskou úniou pre nové programové obdobie, ako aj medzinárodné dohody ako napríklad Agenda 2030, akčné plány iniciované subjektmi územnej spolupráce a zároveň schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv; - zistenie, že existujúce PHRSR, už neriešia aktuálne výzvy a problémy; - splnenie podmienok pre prístup k finančným zdrojom, prípadne iným rozvoj podporujúcim zdrojom; - možnosť nového prístupu k riešeniu problémov obce - tzv. smart prístup.
<p>1.2.2. Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúry stratégie PHRSR</p>	<p>Územie obce Košické Oľšany - ako samostatný územný a správny celok, kde jej základnou úlohou, a to nielen pre potreby tohto PHRSR, bude starostlivosť a všestranný rozvoj o územie a o potreby jej obyvateľov.</p>
<p>1.2.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov</p>	<p>V rámci primárnej analýzy obce Košické Oľšany prebehne pre účely spracovania PHRSR aj zhodnotenie relevantnosti existujúcich nadradených a súvisiacich strategických dokumentov, zhodnotenie doteraz zrealizovaných stratégií, politík a koncepcií implementovaných na všetkých úrovniach, vrátane definovania príležitosti a konkurenčných potenciálov a limitov územnej samosprávy obce v kontexte jej okolia.</p> <p>PHRSR obce Košické Oľšany bude nadväzovať najmä na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integrovanú územnú stratégiu samosprávneho kraja, pod ktorú obec spadá - Regionálnu inovačnú stratégiu samosprávneho kraja, pod ktorú obec spadá - Integrovanú územnú stratégiu UMR, pod ktorú obec spadá - Národnú stratégiu regionálneho rozvoja SR - Koncepciu územného rozvoja Slovenska - Partnerskú dohodu medzi EÚ a SR na roky 2021 – 2027 - Agendu 2030 - Víziu a stratégiu rozvoja Slovenska do roku 2030 – Slovensko 2030

- Program Slovensko 2021 – 2027
- Stratégiu rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 - Stratégiu 2030.

1.2.4. Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR

Etapa 1.– Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác
Obdobie: 02/2024

Popis etapy: Cieľom tejto fázy je predovšetkým zistiť, či je potrebné spracovať PHRSR a na akej hierarchickej úrovni, alebo postačí pripraviť iba jeho aktualizáciu. Obsahom fázy je vykonanie predbežných analýz, ktoré jednoznačnejšie vymedzujú výzvy, problémy, či impulzy, zmapujú ich obsah a rozsah a overia, nakoľko je možné danú výzvu alebo problém riešiť v rámci už existujúceho PHRSR, prípadne je potrebné PHRSR aktualizovať alebo spracovať nový PHRSR. Výstupom prvej fázy je vytvorenie zadania, aktivácia či vytvorenie kapacít, a plán postupu tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie.

Etapa 2. – Prípravné práce, spracovanie a schválenie vstupnej správy vrátane predbežnej vízie
Obdobie: 02/2024 – 03/2024

Popis etapy: Cieľom Fázy 2 je vypracovanie podkladov a následné ich spracovanie do Zámeru PHRSR, ktorý slúži na zabezpečenie kompetentného schvaľovania potreby vypracovania nového PHRSR, resp. jeho aktualizácie tak, aby prebehol efektívne a bol zárukou kvalitného spracovania strategického dokumentu a vytvoril predpoklady pre úspešnú implementáciu.

Po schválení zámeru PHRSR zo strany Zadávatel'a a za zabezpečeného finančného krytia v rozpočte sa bude môcť pristupovať ku tvorbe nového PHRSR alebo jeho aktualizácii.

Konkrétne kroky etapy:

Krok 2.1. Personálne zabezpečenie - zostavenie prípravného tímu.

Krok 2.2. Organizácia prípravných prác.

Krok 2.3. Detailnejšia analýza potreby a impulzov na spracovanie, resp. aktualizáciu PHRSR.

Krok 2.4. Analýza možností reakcie na potrebu a impulzy pre spracovanie PHRSR, resp. jeho aktualizáciu, návrh rozhodnutia o postupe, charaktere a obsahovom zameraní.

Krok 2.5. Návrh cieľového zamerania/predbežnej vízie PHRSR (resp. jeho aktualizácie).

Krok 2.6. Predbežná identifikácia kľúčových partnerov a ich postavenia pre proces participácie pri spracovaní a implementácii PHRSR a ich polohy v participatívnom procese tvorby a implementácie PHRSR.

Krok 2.7. Návrh koordinačnej štruktúry procesu tvorby PHRSR.

Krok 2.8. Návrh postupu a harmonogramu participatívnej tvorby a schvaľovania PHRSR.

Krok 2.9. Odhad potreby zdrojov (ľudských, finančných, dátových, iných) pre tvorbu PHRSR, resp. jeho aktualizáciu a návrh rozpočtu.

Krok 2.10. Vytvorenie Plánu riadenia rizík tvorby stratégie.

Etapa 3. – Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR

Obdobie: 02/2024

Popis etapy: Inventarizačná, analytická a prognostická fáza je prvou časťou tvorby samotného PHRSR nadväzujúc na výstupy prípravných prác v 4 polohách:

- definície kľúčového zamerania/vízie a hlavného cieľa,
- definície kľúčových výziev, problémov, impulzov a možných riešení,
- súboru identifikovaných zdrojov zozbieraných, zhodnotených a sprístupnených informácií,
- definície postupu spracovania a identifikácie partnerov pre tvorbu a implementáciu stratégie.

Cieľom aktivity je: doplniť znalostnú bázu tak, aby boli identifikované nielen výzvy, problémy a impulzy doterajšieho, ale aj očakávateľného vývoja relevantné pre obec, ale predovšetkým identifikované všetky vnútorné (prírodné, sociálne, ekonomické, technické, procesné) potenciály a zdroje budúceho vývoja.

Etapa 4. – Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR

Obdobie: 03/2024

Popis etapy: Obsahom tejto fázy tvorby stratégie je spresnenie vízie a hlavného cieľa a určenie priorít a strategických cieľov PHRSR opierajúc sa o výstupy prípravnej, inventarizačnej, analytickej a prognostickej fázy.

S ohľadom na možnosť čerpania zdrojov zo štátneho rozpočtu a štrukturálnych fondov EÚ je nutné, aby boli priority a strategické ciele PHRSR obce Košické Olšany priamo naviazané na priority a ciele Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, priority a ciele definované v Partnerskej dohode medzi EÚ a SR a ďalších programových dokumentoch pre čerpanie EŠIF na obdobie 2024 - 2030.

Kroky tejto fázy sa dajú rozdeliť na dve časti. **V prvej časti** (kroky 4.1. a 4.2. Metodiky tvorby PHRSR) ide o overenie, modifikáciu resp. doplnenie vízie, hlavného cieľa, definovanie priorít a strategických cieľov.

V druhej časti (kroky 4.3. až 4.5. Metodiky tvorby PHRSR) sa definuje stratégia pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priority a strategické ciele PHRSR, ktoré tvoria jadro PHRSR.

Etapa 5. – Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov

Obdobie: 03/2024

Popis etapy: V tejto fáze sa identifikuje strategický prístup, postup a nástroje (opatrenia, aktivity, programy a projekty) akými sa v časovej následnosti a priestorovej súvislosti realizujú jednotlivé kroky stratégie. Cieľom tejto fázy je navrhnúť vlastnú stratégiu, ktorou dosiahne naplnenie celého systému počínajúc víziou až po systém cieľov PHRSR.

Etapa 6. – Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR

Obdobie: 03/2024

Popis etapy: Cieľom tejto fázy je vypracovať podrobný plán implementácie stratégie obsiahnutej v PHRSR. Podrobný plán implementácie stratégie je integrálnou súčasťou PHRSR a definuje predovšetkým:

- časový harmonogram implementácie stratégie a v jeho rámci konkrétne úlohy pre implementáciu navrhovaných nástrojov vrátane subjektov zodpovedných za ich splnenie a určenie výstupov realizácie týchto úloh, ktorý je reprezentovaný akčným plánom implementácie;
- implementačnú štruktúru vrátane systému riadenia implementácie PHRSR, v ktorej musí byť predovšetkým presne definovaná úloha jednotlivých subjektov zapojených do realizácie PHRSR, pravidlá a procesy riadenia implementácie stratégie a plán riadenia rizík;
- systém monitorovania a transparentného hodnotenia a napĺňania cieľov stratégie, ktoré zapracovávajú;
- plán využitia zdrojov vrátane zostavenia finančného plánu implementácie stratégie.

Etapa 7. – Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR

Obdobie: 03/2024

Popis etapy: Integrálnou súčasťou fázy schvaľovania je široko koncipovaný proces prerokovania tohto dokumentu s partnermi, dotknutou verejnosťou a dotknutými orgánmi a následného zapracovania ich námietok a pripomienok z participatívneho procesu v prvej časti tejto fázy.

Výstupom tohto participatívneho procesu môže byť úprava návrhu materiálu PHRSR tak, aby bola bližšie k očakávaniam jednotlivých partnerov a verejnosti.

Návrh PHRSR upravený na základe výstupov procesu prerokovania je predložený gestorom na schválenie v príslušnom orgáne územnej samosprávy obce Košické Oľšany.

2. Analytické východiská

2.1. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

Jedným zo strategických dokumentov obce bol Program rozvoja obce Košické Olšany, ktorý bol schválený v roku 2016.

Na základe výstupov boli v obci Košické Olšany pre roky 2016-2022 identifikované priority v niekoľkých oblastiach:

HOSPODÁRSKA OBLASŤ	Technická infraštruktúra
	Dopravná infraštruktúra
	Cestovný ruch
	Partnerská spolupráca s inými subjektmi
SOCIÁLNA OBLASŤ	Rozvoj bývania
	Sociálna infraštruktúra
	Školstvo, kultúra a šport
	Obecné (verejné) priestory a služby
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ	Ochrana ŽP a majetku obyvateľov obce
	Protipovodňové opatrenia

V rámci týchto priorít boli naplánované a následne zrealizované projekty, ktorých prehľad uvádza tabuľka nižšie. Služi zároveň ako projektová základňa obce Košické Olšany, na ktorej je možné budovať a plynulo nadviazať nové projektové zámery a vízie v horizonte 2024 - 2030.

Od roku 2016, kedy bol spracovaný, schválený a prijatý predchádzajúci Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce prešla obec viacerými pozitívnymi zmenami a realizovala viaceré rozvojové projekty, ktoré skvalitnili život obyvateľov aj návštevníkov obce, regiónu a jeho okolia. Obec sa zapojila do prípravy a následnej realizácie viacerých investičných projektov. Obec úspešne využila aj nenávratné finančné prostriedky a ďalšiu grantovú pomoc v prospech vlastného rozvoja a mohla tak realizovať prioritné investičné aktivity, na ktoré by veľmi ťažko vedela vyčleniť finančné prostriedky z vlastných zdrojov. Zrealizované projekty mali pozitívny dopad na zlepšenie kvality života v obci.

Č.	Názov projektu	Termín realizácie	Výška NFP	Poskytovateľ
1.	Miestna komunikácia – cesta kostol-bytovka	1.7.2023	75 010,90 €	MAS + vlastný zdroj
2.	Miestna komunikácia- hlavná cesta	16.8.2023	62 673,68 €	Vlastný zdroj

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Oľšany
na roky 2024 - 2030**

3.	Rekonštrukcia miestnej komunikácie -Zlepšenie TI pre MRK	16.8.2023	269 385,00 €	MVSR + vlastný zdroj
4.	Chodník kostol-bytovka	25.10.2023	34 964,75 €	Vlastný zdroj
5.	Chodník Košické Oľšany - Rozhanovce	6.12.2023	85 750,78 €	MVSR + vlastný zdroj
6.	Komunitné centrum	22.12.2023	218 062,18 €	MVSR + vlastný zdroj

2.2. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov

Výzvy a potenciály	Socioekonomické	<ul style="list-style-type: none"> - vyváženosť štruktúry obyvateľstva z hľadiska produktivity, aktivity a pohlavia, - fungujúce poľnohospodárske družstvo, - vzdelaný a kvalifikovaný ľudský potenciál, - existencia podnikateľských subjektov pôsobiacich v obci v oblasti obchodu, priemyslu, - dobré podmienky pre rozvoj služieb, - dobré podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, - dobré podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva, - vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania.
	Územno-technické	<ul style="list-style-type: none"> - atraktívne prírodné prostredie, - blízkosť rekreačných oblastí, ako možného základu pre rozvoj turizmu, - objekty vhodné pre podnikanie v agroturistike, - aktívny prístup miestnej samosprávy k rozvoju cestovného ruchu.
	Prírodno-environmentálne	<ul style="list-style-type: none"> - vhodné prírodné a podnebné podmienky, - doriešený odvoz a skládky tuhého komunálneho odpadu, - vypracovaný program odpadového hospodárstva, - realizácia separovaného zberu odpadu.
	Kultúrne	<ul style="list-style-type: none"> - využívanie prírody v okolí na zimné a letné športové aktivity, - kultúrne podujatia, - každoročné tradičné kultúrno-spoločenské podujatia.
	Inštitucionálno-organizačné	<ul style="list-style-type: none"> - stretnutia občanov s predstaviteľmi samosprávy, - ochota obyvateľov spolupodieľať sa na rozvoji obce.
Problémy a limity	Socioekonomické	<ul style="list-style-type: none"> - nezamestnanosť obyvateľov obcí v produktívnom veku, - nezamestnanosť absolventov škôl, - absencia výrobných podnikov v obci, - absencia základných a doplnkových služieb,

	<ul style="list-style-type: none"> - stagnácia rozvoja malého a stredného podnikania, - slabý rozvoj remeselnej výroby, - nízka kúpyschopnosť obyvateľstva vyplývajúca z nezamestnanosti v regióne, - slabá informovanosť o možnostiach podnikania a samozamestnania zo strany štátu.
Územno-technické	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná infraštruktúra, - nedostatok finančných prostriedkov z rozpočtu obce na rekonštrukciu miestnych komunikácií, - nevybudované parkovacie plochy v obci, - nedostatočná infraštruktúra pre rôzne športové a voľnočasové aktivity.
Prírodno-environmentálne	<ul style="list-style-type: none"> - nezáujem mladých o poľnohospodárstvo, - nedostatočné využívanie daností pre rozvoj turizmu a agroturizmu, - malý rozvoj aktivít pre rekreačné účely, - zlý stav poľných a lesných ciest, - nevyužitý potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, - nedostatočná propagácia cestovného ruchu v regióne.
Kultúrne	<ul style="list-style-type: none"> - slabá tradícia folklóru, - nedostatočný záujem občanov o obnovenie tradícií v obci, - obyvatelia sú prevažne konzumenti a nie tvorcovia kultúrnych akcií v obci.
Inštitucionálno-organizačné	<ul style="list-style-type: none"> - nevybudovaná obecná kanalizácia, - nedostatok prípadne nedostupnosť finančných zdrojov.

2.3. Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR neimplementovala

Nulový variant

Za predpokladu, že nebudú realizované žiadne opatrenia navrhovanej stratégie PHRSR, tzv. nulový variant, je možné predpokladať nasledovný lokálny dopad na zraniteľnosť obce:

Z pohľadu ekonomického a podnikateľského prostredia v obci

- odchod mladých ľudí do zahraničia,
- znížená atraktivita územia obce/regiónu pre investorov,
- nemožnosť získať externé zdroje pre obec na podporu rozvoja,
- silná konkurencia na trhu,
- neukončené budovanie technickej infraštruktúry v obciach.

Z pohľadu poľnohospodárstva

- zmena klimatických podmienok,
- nevyužitie pôdneho fondu obce,
- neatraktívnosť práce a podnikania v poľnohospodárstve,
- devastácia životného prostredia,
- prírodné kalamity.

Z pohľadu technickej a dopravnej infraštruktúry

- navýšenie počtu investičných akcií v obciach a ich finančná náročnosť,
- stagnácia vybudovania kanalizácie pre jej finančnú náročnosť,
- nemožnosť získať externé zdroje na dobudovanie technickej infraštruktúry.

Z pohľadu životného prostredia

- ohrozenie zdrojov pitnej vody v obci nadmerným používaním umelých hnojív a pesticídov,
- nemožnosť získať externé zdroje pre tvorbu a údržbu životného prostredia,
- prírodné katastrofy (záplavy).

Z pohľadu kultúry, školstva a športu

- hrozba papučovej kultúry obyvateľstva,
- dôsledkom zlej sociálnej situácie rodín je kultúra na poslednom mieste v rodinnom rozpočte,
- slabý sponzoring športu a kultúry zo strany súkromného sektora,
- bezcieľne trávenie voľného času mladými ľuďmi v obci,
- zanedbaním pozornosti v oblasti tradícií a remesiel obce stratia svoju osobitosť.

Z pohľadu občianskej vybavenosti

- vlastníci pozemkov nebudú súhlasiť s odpredaním pozemkov pre nové individuálne bytové výstavby podľa územného plánu obcí,
- nedostatok finančných prostriedkov na výkon samosprávy a zlepšenie občianskej vybavenosti obce,
- nedostatku finančných prostriedkov na plánované rozvojové aktivity obce.

Z pohľadu cestovného ruchu

- nepochopenie turistického potenciálu obce - nevyužitie daností pre rozvoj cestovného ruchu,
- izolovanosť – nezapojenie sa do združení v regióne, ktoré pomáhajú rozvoju cestovného ruchu,
- neprispôsobenie kvality a množstva poskytovaných služieb v súlade s požiadavkami návštevníkov obce,
- nedosiahnuteľná konkurencia v oblasti cestovného ruchu.

Dopady vyššie uvedených bodov bez aktívneho prístupu obce je možné zovšeobecniť nasledovne:

- Zníženie počtu pracovných príležitostí v obci
- Migrácia prevažne mladého obyvateľstva a z toho vyplývajúce starnutie obyvateľstva
- Nespokojnosť obyvateľov s kvalitou infraštruktúry a občianskej vybavenosti
- Vyčerpanie financovania rozvojových aktivít z vlastných zdrojov
- Strata záujmu obyvateľov participovať na veciach verejných

2.4. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia

Nasledujúca tabuľka ilustruje potenciály, výzvy, limity a problémy vyplývajúce z vývoja vo vonkajšom prostredí obce Košické Olšany.

Výzvy a potenciály z vonkajšieho prostredia:	Limity a problémy z vonkajšieho prostredia:
Potenciál získať nenávratný finančný príspevok z EÚ zdrojov pre krytie investičných zámerov v obci	Malý záujem investorov o menšie obce.
V rámci Mikroregiónu existuje možnosť vytvárať spolupráce založené na synergii s obcami	Nedostatočne rozvinutý cestovný ruch v okolí obce/mikroregiónu.
V blízkom okolí obce funguje rozvinutý cestovný ruch.	Zlý stav životného prostredia v okolí obce/v mikroregiónu.
Možnosť prilákať investorov.	Nepochopenie potenciálu disponibilných rozvojových zdrojov obce.

2.5. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

Tomuto bodu je z pohľadu tvorby PHRSR venovaná mimoriadna pozornosť nakoľko výzvy, potenciály, limity a problémy vytvárajú väčšinou vzájomne previazaný logický hierarchický systém. Preto v tomto bode nedôjde len k identifikácii samostatných javov, ale najmä vzájomných väzieb a ich príčinných súvislostí. Následne budú výstupy tohto kroku spracované vo forme stromu výziev a problémov, ktorý tento systém a jeho väzby vizualizuje. Samotný strom je potom možné následne použiť k zadefinovaniu logického systému, teda stromu, cieľov a opatrení, ktoré sa budú vzťahovať na identifikované výzvy, potenciály, limity a problémy.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> v obci je obecný vodovod obec je plynofikovaná obec je vybavená materskou školou a základnou školou pre prvý stupeň dostatok voľnej pracovnej sily ochota zo strany samosprávy riešiť zlé ekonomickú a sociálnu situáciu miestneho obyvateľstva možnosť osídľovania a budovania rodinných domov výborná spolupráca s okolitými obcami detské ihrisko 	<ul style="list-style-type: none"> nevyhovujúci technický stav úsekov miestnych komunikácií nevyhovujúci technický stav úsekov chodníkov nedostatočná infraštruktúra v obci nie je vybudovaná kanalizácia a ČOV nevyhovujúci stav kamerového systému nevyhovujúci stav verejného osvetlenia nedostatok oddychových zón pre deti a mládež, mladé rodiny, matky na materskej dovolenke a pre dôchodcov zlý stav rigolov

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany
na roky 2024 - 2030**

<ul style="list-style-type: none"> • futbalové ihrisko • ochota spolupráce miestneho obyvateľstva pri rozvoji obce • komunitné centrum • v obci sa nachádzajú autobusové zastávky 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok vlastných finančných zdrojov obce na financovanie rozvojových a investičných projektov • malé možnosti rekreačno-športového vyžitia v obci • nedostatočné možnosti základných a doplnkových služieb • nedostatočná prevencia voči kriminalite a možným protispoločenským konaniam • nedostatok vhodných priestorov pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím • absencia sociálnej starostlivosti pre starších občanov • absencia zdravotného strediska • nedostatok obecných pozemkov a ich roztrieštenosť • slabá ekologická uvedomelosť občanov • nedostatočné separovanie a zhodnocovanie odpadov • nedostatočné využívanie prírodného potenciálu • nedostatočné využitie obnoviteľných zdrojov energie v prospech rozvoja obce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • využitie čerpania štrukturálnych fondov EÚ na rozvojové aktivity obce • potenciálni investori – firmy realizácia opatrení na zvýšenie bezpečnosti ako občanov, tak aj návštevníkov • vybudovanie a rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov • vybudovanie cyklochodníkov • existencia turistických atrakcií v blízkom okolí / mikroregiónu obce • zlepšovanie podnikateľského prostredia • dobudovaním prvkov technickej infraštruktúry zabezpečiť ďalší rozvoj podnikateľských aktivít v obci • možnosti rekvalifikácie obyvateľov 	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomicky stagnujúci región – pretrvávajúce negatívne dopady hospodárskej krízy • slabá osвета v oblasti ochrany životného prostredia • nárast produkcie komunálneho odpadu • nezamestnanosť • negatívne sociálne prostredie • zanedbávanie podpory štátu v oblasti malého a stredného podnikania • starnutie obyvateľstva • finančne náročná a pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry • nevyužitie prístupných zdrojov pre rozvoj obce vo všetkých smeroch

• rozvoj športových a rekreačných aktivít s možnosťou využitia prírodného potenciálu územia • potencionálna spolupráca s okolitými obcami • podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie • predchádzanie vzniku odpadov • zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov obce • realizácia opatrení smerujúcich k udržaniu kvality životného prostredia	• nedostatočný rozvoj turistických aktivít v okolí obce • bariéry pri získavaní prostriedkov z fondov EÚ • slabá osвета v oblasti ochrany životného prostredia • záplavy obce spôsobené neudržiavanými vodnými tokmi a nedostupnosťou plošných vodozádržných opatrení.

Návrh strategického prístupu vyplývajúci zo SWOT analýzy

Využitím SWOT analýzy jednotlivých čiastkových oblastí boli vyšpecifikované silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia, ktoré prispeli k tvorbe návrhov a odporúčaní pre vypracovanie rozvojového dokumentu obce Košické Oľšany. Výstupom SWOT analýzy je tak nielen identifikácia silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, ale aj návrh jedného zo štyroch prístupov k ďalšiemu rozvoju obce: ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva alebo stratégie úniku.

Na základe častí SWOT analýzy je možné konštatovať, že výsledkom SWOT analýzy je prijatá OFENZÍVNA STRATÉGIA, pri ktorej silné stránky obce majú prevahu nad slabými stránkami, nad príležitosťami a ohrozeniami. Odpoveďou pre obec je tak potreba využiť príležitosti na svoj rozvoj prostredníctvom budovania stratégie postavenej na silných stránkach obce.

2.6. Výstup benchmarkingu v kontexte širšieho územia

Samostatnou oblasťou analytickej časti je identifikovanie potenciálnych nástrojov a možných prístupov na riešenie výziev a problémov, ktoré sa stali osvedčenými nielen na úrovni lokálnej, ale aj v národnej alebo nadnárodnej praxi.

Pri tomto postupe sa identifikujú analýzou overené postupy - pozitívne prvky, rešpektujúc ich možné obmedzenia pri prenose skúseností. Tie môžu vyplývať z rozdielnosti prostredia (legislatívne, sociálne, ekonomické, geografické), rovnako tak z rôznej východiskovej situácie.

Metódou používanou v rámci spracovania tejto analýzy je porovnanie situácie a potenciálov rozvoja obce so situáciou a potenciálmi rozvoja inej porovnateľnej obce v rámci tzv. benchmarkingu. Porovnanie je vhodné sústrediť na obce, ktoré môžu byť vnímané ako konkurenti alebo naopak - sú príkladmi napredovania v dosiahnutom prograse, prípadne príkladmi dobrej praxe, ktorú je možné zohľadniť pri riešení obdobných výziev a problémov.

Benchmarking pre účel spracovania tohto dokumentu je možné zadefinovať ako proces porovnávania a merania vlastných bežiacich procesov s porovnateľnými procesmi vo vybraných (porovnávaných) subjektoch. Cieľom takého porovnania je zisk informácií, kde vzniká odchýlka, ktorá predstavuje tzv. úzke miesto procesu. Tak môže obec identifikovať problém a zaviesť zlepšenia. Práve cez porovnanie s najlepšími.

Východisková situácia obcí v najbližšom okolí

V najbližšom okolí zápasia všetky obce s obdobnými problémami a to nielen na úrovni rozvoja. Najčastejšími problémami obcí s nízkym počtom obyvateľov sú nedostatok finančných prostriedkov a slabý ľudský kapitál v spojení s prestarnutým obyvateľstvom. Okrem frustrácie patria medzi bariéry rozvoja obcí v bezprostrednom prostredí známe problémy s infraštruktúrou, nezamestnanosťou, či nízkym alebo málo využiteľným vzdelaním. Problémom je i fakt, že malé obce sa často bránia alebo im chýba príležitosť spájať sa do mikroregiónov. Istou prednosťou obce Košické Olšany v porovnaní so susednými obcami je jej rozsiahly kataster využiteľný pre turistiku.

Obec Košické Olšany je členskou obcou Toryského Mikroregiónu – **Združenia obcí Toryského miniregiónu**. Toryský Mikroregión vznikol v roku 1992 ako dobrovoľné záujmové združenie obcí, ktoré prejavilo záujem spoločne riešiť problémy a chrániť záujmy svojich obyvateľov aj s možnosťou účinnej práce za účasti verejnosti.

Dôvodom vzniku združenia bol zámer spojiť sily a prostriedky pri presadzovaní spoločných cieľov a záujmov v rôznych oblastiach života obcí, umožniť účasť verejnosti na rozhodovaní o zámeroch súvisiacich s regionálnou politikou ZMOSu.

2.7. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Každá obec disponuje zdrojmi, ktoré je možné definovať ako faktory jej rozvoja (ekonomického a sociálneho). Zdroje a faktory, ktoré sa nachádzajú v rámci hraníc katastrálneho územia obce sa označujú ako vnútorné (endogénne) faktory rozvoja. Zdroje a faktory, ktoré vplývajú na rozvoj obce spoza hraníc obce tvoria vonkajšie (exogénne) faktory rozvoja. Súbor faktorov a zdrojov rozvoja obce tvorí rozvojový potenciál konkrétnej obce.

Prehľad faktorov rozvoja obce Košické Olšany

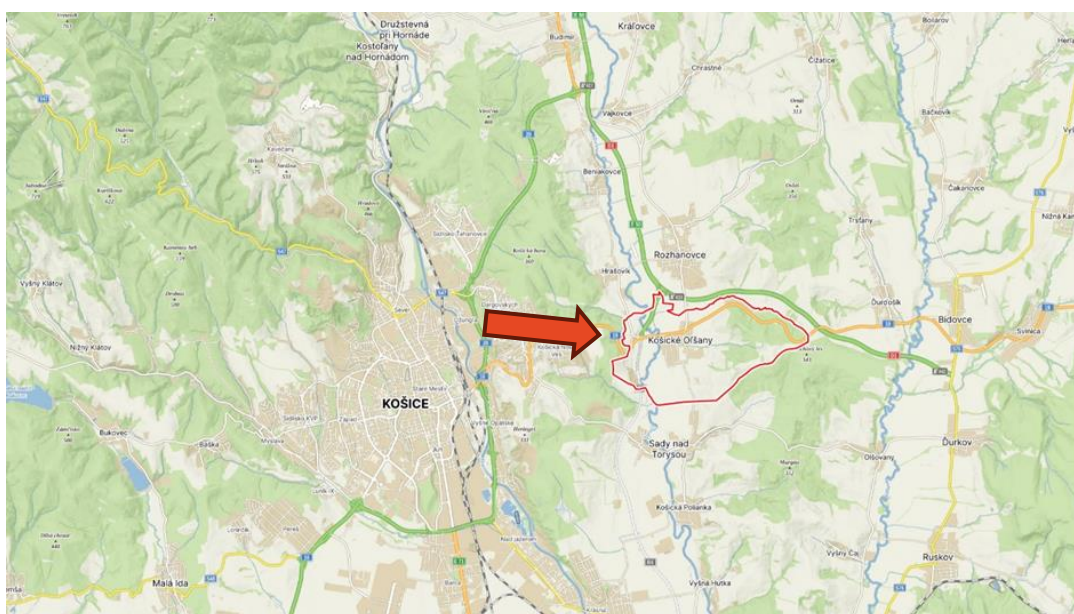
Rozvojové faktory je možné členiť do nasledovných skupín:

- prírodné zdroje,
- sociálna infraštruktúra obyvateľstva,
- technická infraštruktúra,
- ekonomické činnosti,
- rozpočet a majetok obce.

Prírodné zdroje

Obec Košické Olšany leží v Košickej kotline v doline Torysy, v okrese Košice-okolie, v Košickom samosprávnom kraji.

Kataster obce sa rozprestiera na ploche 867 ha, v nadmorskej výške 202 m n. m. Rovinný až pahorkatinný povrch chotára tvoria mladotret'ohorné a štvrtohorné súvrstvia. Zväčša je odlesnený, lesný porast je iba v západnej časti. Má nívne, hnedozemné a ilimerizované pôdy. Dôležitým krajinoštruktúrnym prvkom územia sú zachovalé pôvodné brehovú porasty neregulovaného koryta rieky Torysy, tvorené vrbou bielou a jelšou lepkavou. Štruktúru porastov dopĺňa hustý krovinný a bylinný porast a nepôvodné jedince topoľa. Tieto porasty poskytujú dostatočné úkrytové, reprodukčné miesta a možnosti potravy viacerým druhom fauny. Žije tu, v našej prírode kriticky ohrozená vydra riečna, ohrozený rybárik riečny i pozornosť si zasluhujúca krídelníčka lužná. Pestrosťou farieb a hlasom zaujme vlha obyčajná. Neutíchajúci vtáčí spev posilňuje spev svrčička riečného, umocňovaný spevom slávika obyčajného a prenikavý spev penice čiernohlavej. V dutinách pňov vrb hniezdia sýkorky a d'atle. Stračie hniezda obsadzujú myšiarky a pustovky. Prírodovednú hodnotu má aj rybník na okraji záhradkárskej osady. Ten je v prvom rade dôležitým miestom reprodukcie obojživelníkov.

Grafické znázornenie polohy obce Košické Olšany

Obyvateľstvo

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Celkový počet obyvateľov obci v roku 2023: 1 380. Počet obyvateľov vykazuje rastúci i klesajúci trend vývoja.

Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15 - 65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15 - 65 rokov) konkrétne 939 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v poproduktívnom veku, a to 182 obyvateľov.

Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostnej štruktúry sa takmer všetci obyvatelia hlásia k slovenskej národnosti (87,91%).

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V obci má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev 65,58%.

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie v obci má stredoškolské vzdelanie. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaradujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v obci nezamestnaných a pod.. Nezamestnanosť v obci je na úrovni 5,56 %. Ľudský potenciál obce pre ďalší rozvoj možno využiť v širšom rámci na úrovni rozvoja mikroregiónu.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v obci.

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav časti miestnych komunikácií je nevyhovujúci.
Chodníky	Stav časti chodníkov je nevyhovujúci.
Železničná stanica	V obci sa nenachádza železničná stanica.
Autobusová zástavka	V obci sa nachádzajú 2 autobusové zastávky vo vyhovujúcom stave.
Vodovod	Obec má vybudovaný vodovod.
Kanalizácia	V obci nie je vybudovaná kanalizácia.

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany
na roky 2024 - 2030**

Čistička odpadových vôd	V obci nie je ČOV.
Rozvod plynu	Obec je plynofikovaná.
Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
Elektrické vedenie	Obec je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Stav verejného osvetlenia je dobrý, obec využíva LED technológiu na cca 40%. Prevádzku verejného osvetlenia spravuje externá spoločnosť.
Pokrytie mobilných operátorov	Obec je pokrytá signálmi všetkých mobilných operátorov, kvalita signálov je prevažne dobrá.
Optická sieť na pripojenie internetu	Obec disponuje optickou sieťou.

Odpadové hospodárstvo

Na území obce vzniká hlavne komunálny odpad a biologicky rozložiteľný odpad z domácnosti, z verejných priestranstiev. Obec zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V obci sa nenachádza zberný dvor ani kompostovisko. Pre domácnosti obec zabezpečila kompostéry. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Obec neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.

Sociálna infraštruktúra obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život obce. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom obce, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. Obec disponuje sociálnou infraštruktúrou:

Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť v obci	ÁNO/NIE
Kultúrny dom	áno
Dom smútku	áno
Cintorín	áno (2)
Kostol	áno
Materská škola	áno
Základná škola	áno

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany
na roky 2024 - 2030

Stredná škola	nie
Školské ihrisko	áno
Futbalové ihrisko	áno
Ihriská (iné)	áno (detské, asfaltové)
Športová hala	nie
Telocvična	nie
Kúpalisko (umelé, prírodné)	nie
Zimný štadión (otvorený, krytý)	nie
Domov dôchodcov	nie
Knižnica	áno (nefunkčná)
Pošta	nie
Hotely, motely, penzión	nie
Turistické ubytovne	nie
Iné zariadenia cestovného ruchu	nie
Pohostinstvo	nie
Obchod, predajne	áno
Hasičská zbrojnica	nie
Zdravotné stredisko	nie
Obecný rozhlas	áno
Kino	nie
Denný stacionár (nezisková organizácia)	nie
Domov sociálnych služieb	nie
Komunitné centrum	áno

Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v obci Košické Olšany býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 302. Rodinné domy sú v dobrom stave. V obci sa nachádza 1 bytový dom.

[Detailné spracovanie analýz obce tvorí prílohu č. 1 tohto dokumentu.](#)

Prehľad disparít obce Košické Olšany

Pri analýze problémov boli identifikované nasledovné disparity a limity rozvoja územia obce Košické Olšany:

Oblasť rozvoja	Popis disparity
<ul style="list-style-type: none"> • Prírodné zdroje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nevyužitý prírodný a kultúrny potenciál pre rozvoj cestovného ruchu
<ul style="list-style-type: none"> • Obyvateľstvo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ starnúca populácia a klesajúci počet produktívneho obyvateľstva ▪ migrácia mladých obyvateľov
<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily ▪ nezamestnanosť
<ul style="list-style-type: none"> • Technická infraštruktúra	<ul style="list-style-type: none"> ▪ technický stav verejných budov vyžadujúcich si rekonštrukciu
<ul style="list-style-type: none"> • Sociálna infraštruktúra obce	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatočná infraštruktúra zdravotnej starostlivosti ▪ chýbajúce inštitúcie poskytujúce sociálne služby

Tabuľka - disparity a limity rozvoja územia

3. Rozvojová stratégia

3.1. Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Vízia predstavuje očakávaný stav, ktorý má obec zo strednodobého hľadiska dosiahnuť. Definuje rámec pre vymedzenie strategických cieľov a priorít na obdobie budúcich 7 – 10 rokov pričom popisuje aj postupy na ich dosiahnutie.

Vízia obce Košické Olšany predstavuje opis ideálneho stavu, ktorý si obyvatelia obce prajú dosiahnuť a aktívnym systematickým prístupom sa chcú bližšie k jej naplneniu.

Na základe komplexnej analýzy východiskového stavu obce, súboru kvalitatívnych a kvantitatívnych dát, analýzy silných a slabých stránok územia, identifikácii hlavných faktorov smerujúcich k rozvoju územia, pochopením väzieb územia, zohľadnením faktorov podporujúcich rast, resp. rozvoj územia, ako aj na základe funkcií, ktoré obec v súčasnosti plní, strategická vízia obce Košické Olšany je formulovaná nasledovne:

Vízia rozvoja:

Obec Košické Olšany je modernou obcou, ktorá vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojitelnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobu odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ:

Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v obci, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju obce s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky, ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

3.2. Štruktúra priorít a ich väzby

Zámerom tejto časti programu je **zadefinovať priority** a poskytnúť prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov **vo väzbe na hlavný cieľ a priority**, ktoré s určitou povedú priamo k naplneniu stanovenej vízie, pričom tieto priority a z nich plynúce návrhy projektov nemusia spadať len do kompetencie obce.

V tejto časti je dôležité ich explicitne vymedziť a pomenovať tak, aby ich bolo možné zapracovať do plánu plnenia. Pri opatreniach, ktoré nie sú priamo v kompetencii obce, je dôležité, aby boli presne sformulované do takej podoby, v akej ich obec bude môcť začleniť do vyšších strategických zámerov napr. samosprávneho kraja.

Naplnenie dlhodobej vízie a dosiahnutie hlavného cieľa obce Košické Olšany je rozložené **do troch prioritných oblastí**, ktorých naplnenie je podmienené splnením špecifických cieľov, ktoré môžu byť v rámci dekompozície tvorené ďalšími špecifickými subcieľmi a spolu s vyššími cieľmi sa stávajú základnými piliermi pri realizácii hlavného cieľa.

Základné prioritné oblasti sú vymedzené nasledovne:

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Predstavenie obsahu jednotlivých priorít je možné najlepšie demonštrovať cez uvedenie špecifických cieľov, ktoré pod danú prioritu spadajú a práve ich jednotlivé splnenie zabezpečí aj naplnenie priority.

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Strategický cieľ: 1.1 Rozširovať a naplňovať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Strategický cieľ: 2.1 Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce

Strategický cieľ: 2.2 Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Strategický cieľ: 3.1 Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov obce a návštevníkov

Strategický cieľ: 3.2 Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia

Obrázok nižšie ilustruje prepojenie a väzby medzi definovaním Vízie rozvoja, Hlavného cieľa a priorít obce, ktorých naplnenie je možné dosiahnuť prostredníctvom naplnenia cieľov jednotlivých nástrojov (projektov), ktoré povedú k naplneniu jednotlivých špecifických cieľov, prostredníctvom ktorých je možné naplniť strategické ciele určené pre každú prioritnú oblasť obce.

Obr. Prepojenie a väzby medzi definovaním Vízie rozvoja, Hlavného cieľa a priorít

3.3. Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov

3.3.1. Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority

Vízia: Obec Košické Olšany je modernou obcou, ktorá vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojitelnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobu odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ: Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v obci, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju obce s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

Priorita 1.

Moderná a inovatívna obec

Priorita 2

Obec atraktívna pre všetkých

Priorita 3

Eko obec

3.4. Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorít a systému cieľov PHRSR

Stratégia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany na roky 2024 - 2030 priamo nadväzuje na analytickú časť, ktorá cez popísané oblasti predstavuje komplexnú analýzu obce.

Predkladaná časť PHRSR sa zameriava na stratégiu rozvoja obce Košické Olšany, so zohľadnením tvrdých dát (štatistický úrad, výstupy z dotazníkov), ale aj relevantných informácií získaných od miestnych aktérov, cez tzv. mäkké dáta (očakávania obyvateľov samosprávy), **ale hlavne výstupov a záverov predchádzajúceho PRO, na ktorý priamo nadväzuje a bol podkladom pre vytvorenie nového predkladaného PHRSR na roky 2024 - 2030.**

Vychádzajúc zo skúseností a relevantnej dokumentácie, ktorá stojí za vytvorením PHRSR každej obce, je pre definovanie obecnej rozvojovej stratégie nevyhnutné pochopiť aj prognostické varianty rozvoja územných celkov vyššej úrovne. Tie je potrebné zapracovať nielen z hľadiska strednodobého, ale aj dlhodobého horizontu. Tieto východiská prognózy budúceho vývoja sú prezentované v strategických dokumentoch národnej a nadnárodnej úrovne.

Tu je nutné rešpektovať nielen súlad medzi Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ale aj PHRSR

príslušného samosprávneho kraja v prípade PHRSR obce, aby sa zabezpečila vzájomná synergia pri plnení stanovených cieľov.

PHRSR obce Košické Olšany nadväzuje najmä na:

- Integrovanú územnú stratégiu samosprávneho kraja, pod ktorú obec spadá,
- Regionálnu inovačnú stratégiu samosprávneho kraja, pod ktorú obec spadá,
- Integrovanú územnú stratégiu UMR, pod ktorú obec spadá,
- Národnú stratégiu regionálneho rozvoja SR,
- Koncepciu územného rozvoja Slovenska,
- Víziu a stratégiu rozvoja Slovenska do roku 2030 – Slovensko 2030,
- Stratégiu rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 - Stratégiu 2030,
- Akčné plány iniciované zo strany subjektov územnej spolupráce v špecifických prípadoch schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv, najmä v podobe akčných plánov najmenej rozvinutých okresov.

K dôležitým strategickým dokumentom, ktoré prispievajú k plneniu cieľov PHRSR priradíme aj medzinárodné dohody, ako je:

- Agenda 2030,
- Urbact III,
- Partnerskú dohodu medzi EÚ a SR na roky 2021 – 2027,
- Program Slovensko 2021 – 2027 schválený Európskou komisiou dňa 23.11.2022.

Viacere dokumenty Európskej komisie a OECD odporúčajú spracovanie rozvojových stratégií na úrovni tzv. strategicko-plánovacích regiónov (ako čiastkových územných jednotiek pre plánovanie na subregionálnej úrovni), ktoré môžu byť chápané ako skupiny obcí pre potreby podpory regionálneho rozvoja.

Predkladaná stratégia obce Košické Olšany je vypracovaná za samostatnú územnú jednotku.

Základom tejto stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority, ktoré je možné preniesť aj na lokálnu úroveň – úroveň obce:

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

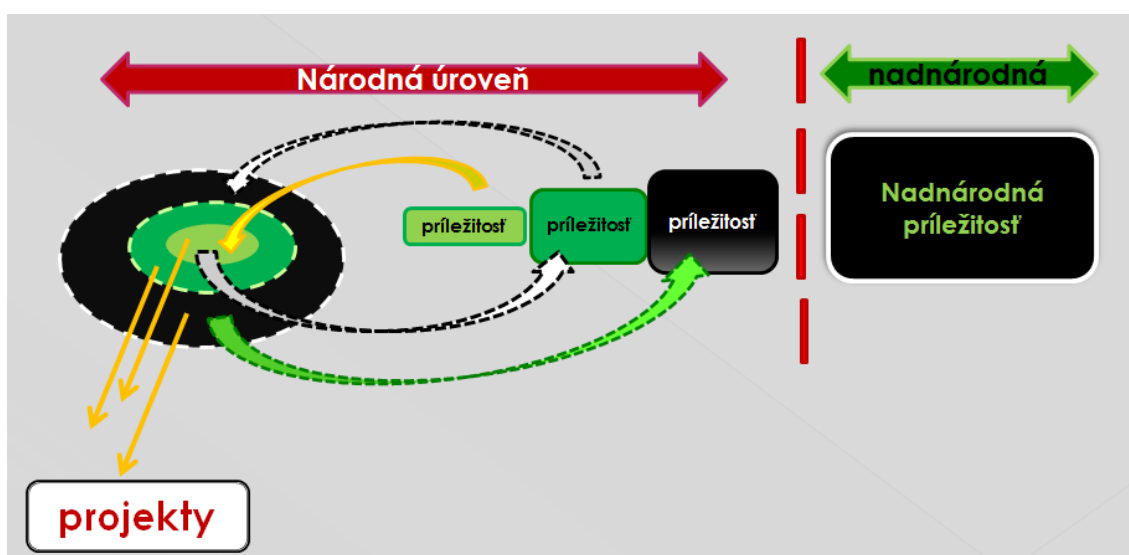
Prioritná oblasť 3: Eko obec

Súčasťou predloženej strategickej časti dokumentu je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, a formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

TVORBA STRATÉGIE NA ZÁKLADE PRÍSTUPU K VYUŽITIU HODNÔT, KTORÉ PRE OBEC PONÚKA INOVAČNÝ PROJEKT (NÁSTROJ)

V súvislosti s inovačným procesom a pochopením významu **nástroja - inovačného projektu** je dôležité spomenúť možnosti ako využiť hodnotu, ktorú so sebou prináša realizácia inovačného projektu obce Košické Oľšany nielen z pohľadu realizátora inovácie, ale aj z pohľadu rozvoja obce:

- krátkodobé využite príležitosti – nepochopenie hodnoty inovačného nástroja: Pri tomto pohľade býva realizácia projektu vnímaná ako konečný cieľ, ktorým sa dosiahne projektový zámer, a tým jeho význam končí. Cieľ projektu je naplnený, ale nebol koncipovaný a riadený, tak výstupy získané z projektu generovali ďalšie inovačné príležitosti, ďalšie možnosti pre rozvoj obce, napríklad získanie nových partnerstiev obce, vytvorenie nových inovačných príležitostí v obci, atď. Potenciál inovačného projektu ostáva takto nevyužitý;
- dlhodobé využite príležitosti – pochopenie hodnoty inovačného projektu: Druhý pohľad je vnímanie inovačného projektu len ako prostriedku, doslova nástroja, ktorý napomáha dosiahnuť vyšší - strategický cieľ obce. Tento prístup umožňuje maximálne využiť potenciál projektu, pretože využitá príležitosť generuje ďalšie príležitosti pre obec (implementácia jedného projektu vytvára podmienky pre vytvorenie ďalšieho projektu).

Obr. Špirála rozvoja obce pri implementácii projektov v PHRSR 2024 - 2030, jedna využitá príležitosť (projekt) generuje ďalšiu príležitosť

Využiť všetky ponúkané príležitosti a vyčerpať ich potenciál je jediná cesta k trvalo udržateľnému rozvoju obce.

Odpoveďou pre obec je tak potreba využiť príležitosti na svoj rozvoj prostredníctvom budovania stratégie postavenej na silných stránkach obce.

3.5. Partneri pre implementáciu PHRSR a stratégia ich zapojenia

Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR 2024 - 2030 a administratívna podpora

Inštitucionálne zabezpečenie

Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch naplňajúce špecifické (sub)ciele definovaných priorít obce v období 2024 - 2030. Široký rámec navrhovaných projektov si bude vyžadovať zodpovednú prípravu obce, nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zamestnancov obecného úradu prípadne administratívnej podpory z externého prostredia.

Jedným z dôvodov, prečo sa bude organizačnej podpore projektov na začiatku implementačného obdobia 2024 - 2030 venovať zvýšená pozornosť je náročnosť týchto projektov.

Administratívne zaťaženie spojené s projektovou dokumentáciou, verejným obstarávaním a následným nákupom, počet riešiteľov, ktorí dosiahnuté výsledky v rámci svojich aktivít podávajú ďalej, rešpektujúc prepojenie na výsledky iných aktivít v projekte či ďalších riešiteľov, kladie enormné nároky na koordináciu, ktorá v istých momentoch môže zlyhávať a veľakrát vyúsťuje do nemalých problémov a tie potom majú vplyv na celkový harmonogram realizácie projektu. S ohľadom na predchádzajúce skúsenosti obce a poddimenzovanie ľudských kapacít na obecnom úrade bude potrebné spolupracovať s externými poradcami, odborníkmi, pričom realizácia projektov bude vždy rozdelená do parciálnych cieľov, ktoré budú reprezentované mini projektami s vlastnými postupmi a cieľmi tak, aby táto vhodne zvolená organizačná podpora dokázala sprehľadniť celý proces projektového riadenia a viesť realizačný a odborný tím efektívnou cestou bez plytvania času, financiami a ďalšími zdrojmi.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni obce bude obecné zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHRSR na úrovni obce bude starosta obce, ktorého kompetencie a zodpovednosti z pohľadu projektového riadenia budú obsahovať hlavne zodpovednosť za systém riadenia PHRSR - systém čerpania dotácií, využívania úverových zdrojov a účinné, efektívne a hospodárne čerpanie štrukturálnych fondov. Výkonnou zložkou sú aj pracovníci obecného úradu, či tzv. projektoví zamestnanci na dobu určitú – zamestnaní podľa potrieb konkrétneho projektu na obdobie trvania projektu.

Funkciu kontrolného orgánu obce zabezpečí hlavný kontrolór obce, prípadne príslušné komisie vytvorené podľa potreby jednotlivých rozvojových zámerov.

Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia obce, podnikatelia, mimovládne organizácie či partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu, či VÚC.

Realizácia naplánovaných projektov obce v období 2024 - 2030 si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach a zložkách projektového riadenia.

Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaistiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov:

- optimálne rozloženie zdrojov
- efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov
- zabránenie duplicity vykonávaných činností, odstránenie nepokrytých činností a zabránenie prelínaniu zdrojov
- koordinovaný prístup v rozdelení úloh v území
- zabezpečenie priamych informačných tokov
- prijímanie okamžitých nápravných opatrení

Zároveň, obec si kladie za cieľ, zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti, preto je dokument PHRSR obce živým dokumentom, ktorý do budúcnosti bude s možnými aktualizáciami.

Obecné zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR a raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie, bude zároveň zodpovedné za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy.

Rovnako bude obecné zastupiteľstvo schvaľovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré bude obec ako prijímateľ dotácie v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

č.	Názov partnera	Úloha partnera pri implementácii stratégie
1	Obecný úrad Košické Olšany	<ul style="list-style-type: none"> • výkonný orgán, administratívny orgán
2	Aktívni občania – obyvatelia obce	<ul style="list-style-type: none"> • konzultačný a poradný orgán pri implementácii špecifických nástrojov PHRSR
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	<ul style="list-style-type: none"> • zapojené pri príprave a realizácii nástrojov v oblasti cestovného ruchu
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	<ul style="list-style-type: none"> • zabezpečenie možností získať NFP k implementácii projektov
5	Susediace obce v rámci okresu/regiónu	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráca pri projektoch presahujúcich územie obce
6	Orgány regionálnej samosprávy	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
7	Orgány štátnej správy	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
8	Subjekty tretieho sektora – mimovládne organizácie	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráca, podľa potrieb konkrétneho projektu

Tabuľka: Prehľad partnerov pre implementáciu PHRSR

4. Implementačný plán

4.1. Nástroje na implementáciu stratégie

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Strategický cieľ 1.1: Rozširovať a naplňať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce

1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce

- **Projekt: Vybudovanie kanalizácie a ČOV v spolupráci s vodárenskou spoločnosťou**

Nástroje:

Vybudovanie kanalizácie a ČOV

- **Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie obecného vodovodu**

Nástroje:

Rekonštrukcia a dobudovanie obecného vodovodu

- **Projekt: Modernizácia verejného osvetlenia**

Nástroje:

Modernizácia verejného osvetlenia

- **Projekt: Rozšírenie a rekonštrukcia kamerového systému**

Nástroje:

Rozšírenie a rekonštrukcia kamerového systému

- **Projekt: Modernizácia obecného rozhlasu**

Nástroje:

Modernizácia obecného rozhlasu

1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry

- **Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií**

Nástroje:

Rekonštrukcia miestnych cestných komunikácií

Dobudovanie nových, miestnych cestných komunikácií

- **Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov**

Nástroje:

Rekonštrukcia chodníkov

Vybudovanie chodníkov

- **Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia**

Nástroje:

Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia

1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR

- **Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci**

Nástroje:
Príprava priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj podnikateľských aktivít
Podpora miestnych podnikateľských subjektov
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce
Nástroje:
Rozvoj spolupráce s inými subjektmi: obce, mestá, podnikatelia, investori
Rozvoj cezhraničnej spolupráce (udržiavanie a rozvíjanie zahraničných partnerstiev s inými subjektmi - obce, mestá, podnikatelia, investori)
Zbieranie pozitívnych, inšpiratívnych skúseností a príkladov dobrej praxe z okolitých obcí (ako aj zo zahraničia) a ich následná aplikácia do života obce
Vypracovanie spoločných rozvojových dokumentov s okolitými obcami

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Strategický cieľ 2.1: Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce

Strategický cieľ 2.2: Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov

2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci

- **Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby**

Nástroje:

Zabezpečenie základnej infraštruktúry (cesty, chodníky, kanalizácia, vodovod, elektrické pripojenie, osvetlenie, plynofikácia, internet)

2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci

- **Projekt: Rekonštrukcia objektu obecného úradu a kultúrneho domu**

Nástroje:

Rekonštrukcia objektu obecného úradu a kultúrneho domu

- **Projekt: Rekonštrukcia Domu smútku**

Nástroje:

Rekonštrukcia Domu smútku

- **Projekt: Zabezpečenie oplotenia cintorína a zveľadenie jeho areálu**

Nástroje:

Zabezpečenie oplotenia cintorína a zveľadenie jeho areálu

- **Projekt: Zabezpečenie interiérového vybavenia a technického vybavenia komunitného centra**

Nástroje:

Zabezpečenie interiérového vybavenia a technického vybavenia komunitného centra

- **Projekt: Rekonštrukcia materskej školy a rozšírenie kapacít**

Nástroje:

Rekonštrukcia materskej školy

Rozšírenie kapacít MŠ

Rekonštrukcia detského ihriska v areáli MŠ

2.3 Podpora integrácie MRK v obci

- **Projekt: Pokračovanie miestnej občianskej a preventívnej služby**

Nástroje:

Pokračovanie miestnej občianskej a preventívnej služby

- **Projekt: Pokračovanie terénnej sociálnej práce**

Nástroje:

Pokračovanie terénnej sociálnej práce

- **Projekt: Vysporiadanie majetkovoprávných vzťahov k pozemkom**

Nástroje:

Vysporiadanie majetkovoprávných vzťahov k pozemkom pod obydliami obyvateľov z MRK

2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci

- **Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí**

Nástroje:

Podpora kultúrnych podujatí

Podpora športových podujatí

- **Projekt: Rekonštrukcia detského ihriska (nachádzajúceho sa v strede obce)**

Nástroje:

Rekonštrukcia existujúceho detského ihriska

Výstavba športového ihriska na ploche existujúceho detského ihriska

- **Projekt: Rekonštrukcia asfaltového ihriska**

Nástroje:

Rekonštrukcia asfaltového ihriska

- **Projekt: Revitalizácia zelených plôch**

Nástroje:

Revitalizácia a tvorba zelených verejných priestranstiev a oddychových zón v zastavanej časti obce

Osadenie prvkov drobnej architektúry

2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora

- **Projekt: Zvyšovanie digitálnych a odborných zručností a vzdelávanie zamestnancov obecného úradu a občanov**

Nástroje:

Zvyšovanie digitálnych a odborných zručností a vzdelávanie zamestnancov obecného úradu a občanov

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Strategický cieľ 3.1.: Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov a návštevníkov obce

Strategický cieľ 3.2: Podporiť aktivity smerujúce k ochrane životného prostredia

3.1 Prevencia pred povodňami

- **Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov**

Nástroje:

Rekonštrukcia jestvujúcich rigolov

Dobudovanie rigolov

- **Projekt: Protipovodňové opatrenia**

Nástroje:

Riešenie odvodňovacích kanálov

Revitalizácia a ochrana tokov a mokradí

Regulácia, úprava a spevnenie brehov vodného toku

- **Projekt: Vodozádržné opatrenia**

Nástroje:

Výstavba dažďových záhrad

- **Projekt: Pozemkové úpravy**

Nástroje:

Sceľovanie pozemkov, úprava cestných komunikácií a poľných ciest

3.2 Podpora zhodnocovania odpadov

- **Projekt: Výstavba zberného dvora**

Nástroje:

Vybudovanie zberného dvora

Zabezpečenie potrebnej techniky a vozidiel na zber a separáciu odpadov

- **Projekt: Výstavba kompostoviska**

Nástroje:

Zriadenie kompostoviska

Zabezpečenie potrebnej techniky a vozidiel na zber a zhodnocovanie BRKO

3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavania čistoty v obci

- **Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí**

Nástroje:

Zakúpenie a inštalovanie fotopascí

Monitorovanie oblasti

Kontrola dodržiavania čistoty a poriadku na verejných priestranstvách

3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov

- **Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce**

Nástroje:

Zníženie energetickej náročnosti verejných budov

Zavedenie obnoviteľných zdrojov energie (slnečná)

- **Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie**

Nástroje:
Prevádzkovanie zariadení na využitie slnečnej energie
3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy
Nástroje:
Vybudovanie nabíjacej stanice pre elektromobily
Vybudovanie nabíjacej stanice pre elektrobicykle

5. Merateľné ukazovatele nástrojov, harmonogram a finančný plán

Súčasťou programovej časti je definovanie hodnôt ukazovateľov projektu, ktoré boli samosprávou vytýčené pre každý pripravovaný projekt. Základné členenie merateľných ukazovateľov je nasledovné:

- **Ukazovatele výstupu** označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, často vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované.
- **Ukazovatele výsledku** sú hmatateľnými produktmi projektu a bývajú objektívne overiteľnými ukazovateľmi cieľa projektu. Východiskovou hodnotou je absolútna hodnota výsledku ku dňu začiatku realizácie aktivít projektu stanovená ako 0 a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota dosiahnutá realizáciou projektu ku dňu ukončenia realizácie aktivít projektu. Medzi výstupom a výsledkom je logická väzba.
- **Ukazovatele dopadu** vyjadrujú dlhodobý efekt projektu a budú merané v horizonte niekoľkých rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Východiskovou hodnotou je tak, ako aj pri ukazovateľoch výsledku, absolútna hodnota dopadu v roku ukončenia realizácie aktivít projektu a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota, dosiahnutá za obdobie 5 bežných rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Ukazovatele dopadu predstavujú dôsledok zrealizovaných aktivít projektu.

Pre projekty uvádzané v rámci predkladaného PHRSR obce Košické Olšany budú sledované ukazovatele:

- ukazovatele výsledku, ukazovatele dopadu, ukazovatele výstupu (uvádzané pre činnosti charakterizované iba ako „Nástroje“ – tie, ktoré nespádajú pod projektový zámer).

5.1. MERATEĽNÉ UKAZOVATELE NÁSTROJOV

Typ ukazovateľa	Názov ukazovateľa	Zodpovedná inštitúcia	MJ	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
				2024	2030

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce

Výsledok	Vybudovaná kanalizácia a ČOV	Obec + vodohospodárska spoločnosť	súbor	0	1
Výsledok	Zrekonštruovaný a dobudovaný obecný vodovod	Obec	súbor	0	1
Výsledok	Zmodernizované verejné osvetlenie	Obec	súbor	0	1

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany
na roky 2024 - 2030**

Výsledok	Dobudovaný a zrekonštruovaný kamerový systém	Obec	súbor	0	1
Výsledok	Zmodernizovaný obecný rozhlas	Obec	súbor	0	1
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry					
Výsledok	Zrekonštruované miestne cestné komunikácie	Obec	m	0	2 000
Výsledok	Nové miestne cestné komunikácie	Obec	m	0	500
Výsledok	Zrekonštruované chodníky	Obec	m	0	2 000
Výsledok	Nové chodníky	Obec	m	0	500
Výsledok	Zmodernizované prvky bezpečnostného dopravného značenia	Obec	súbor	0	5
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR					
Dopad	Podpora podnikateľa (SHR, SZČO, MSP)	Obec	počet	0	2
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce					
Výsledok	Schválené projekty cezhraničnej spolupráce	Obec	počet	0	1
Dopad	Nová partnerská spolupráca s obcami	Obec	počet	0	2
Dopad	Spolupráca obce s podnikateľskými subjektami	Obec	počet	0	2
Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých					
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci					
Výsledok	Základná infraštruktúra pre výstavbu nových rodinných domov	Obec	súbor	0	1
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci					
Výsledok	Zrekonštruovaný objekt obecného úradu a kultúrneho domu	Obec	počet	1	1
Výsledok	Zrekonštruovaný Dom smútku	Obec	počet	0	1

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany
na roky 2024 - 2030**

Výsledok	Oplotený cintorín a zveľadený areál	Obec	počet	0	1
Výsledok	Interiérové a technické vybavenie komunitného centra	Obec	súbor	0	1
Výsledok	Zrekonštruovaná materská škola	Obec	počet	0	1
Výsledok	Rozšírené kapacity MŠ	Obec	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruované detské ihrisko v areáli materskej školy	Obec	počet	0	1

2.3 Podpora integrácie MRK v obci

Výsledok	MOaPS	Obec	súbor	1	1
Výsledok	Terénna sociálna práca	Obec	súbor	1	1
Dopad	Vysporiadané majetkovoprávne vzťahy k pozemkom pod obydliami obyvateľov MRK	Obec	súbor	0	1

2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci

Výsledok	Počet podporených/zrealizovaných kultúrnych podujatí	Obec	počet	0	10
Výsledok	Počet podporených/zrealizovaných športových podujatí	Obec	počet	0	10
Výsledok	Nové športové ihrisko	Obec	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruované asfaltové ihrisko	Obec	počet	0	1
Výsledok	Zrevitalizované verejné priestranstvá	Obec	počet	0	3
Výsledok	Osadené prvky drobnej architektúry	Obec	počet	0	20

2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora

Dopad	Kvalitné digitalizované služby verejného sektora	Obec	súbor	0	1
-------	--	------	-------	---	---

Prioritná oblasť 3: Eko obec

3.1 Prevencia pred povodňami

Výsledok	Vybudované rigoly	Obec	m	0	1 000
Výsledok	Zrekonštruované rigoly	Obec	m	0	2 500
Výsledok	Zavedené protipovodňové opatrenia v obci	Obec	počet	0	3
Výsledok	Zavedené vodozádržné opatrenia v obci	Obec	počet	0	1
Výsledok	Pozemkové úpravy	Obec	súbor	0	1

3.2 Podpora zhodnocovania odpadov

Výsledok	Zberný dvor	Obec	počet	0	1
Výsledok	Technika a vozidlá na zber a separáciu odpadov	Obec	počet	0	3
Výsledok	Kompostovisko	Obec	počet	0	1
Výsledok	Technika a vozidlá na zber a zhodnocovanie BRKO	Obec	počet	0	3

3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam

Výsledok	Zakúpené fotopasce	Obec	počet	0	3
----------	--------------------	------	-------	---	---

3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov

Výsledok	Zrekonštruované objekty s cieľom zníženia energetickej náročnosti	Obec	počet	0	1
Výsledok	Zavedené obnoviteľné zdroje energie	Obec	súbor	0	1

3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov

Výsledok	Nabíjacia stanica pre elektromobily	Obec	počet	0	2
Výsledok	Nabíjacia stanica pre elektrobicykle	Obec	počet	0	2

5.2. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť sa venuje postupom inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia programu rozvoja obce, systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, ako aj vecnému a časovému harmonogramu realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Osnova realizačnej časti PHRSR obce Košické Olšany je nasledovná:

- Akčný plán obce
- Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora
- Komunikačná stratégia obce
- Návrh systému monitorovania a hodnotenia

5.2.1 Akčný plán obce

Akčný plán vyplýva zo stratégie, tvorí jej kľúčovú časť a bude realizovaný prostredníctvom konkrétnych, vopred zadefinovaných projektov a aktivít. Jeho náplňou sú predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, pričom je v ňom uvádzaná konkrétna inštitúcia zodpovedná za ich naplnenie. Nevyhnutnou súčasťou akčného plánu sú vždy aj predpokladané zdroje financovania.

Akčný plán 2024 - 2030			
Opatrenie, aktivita	Termín	Zodpovedná inštitúcia	Financovanie (EUR)
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Projekt: Vybudovanie kanalizácie a ČOV v spolupráci s vodárenskou spoločnosťou	2024 - 2030	obec	3 500 000,00
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie obecného vodovodu	2024 - 2030	obec	200 000,00
Projekt: Modernizácia verejného osvetlenia	2024 - 2030	obec	30 000,00
Projekt: Rozšírenie a rekonštrukcia kamerového systému	2024 - 2030	obec	40 000,00
Projekt: Modernizácia obecného rozhlasu	2024 - 2030	obec	20 000,00
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií	2024 - 2030	obec	900 000,00
Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov	2024 - 2030	obec	400 000,00
Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia	2024 - 2030	obec	5 000,00
1.3 Podpora podnikateľov - SZČO, MSP, SHR			
Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	2024 - 2030	obec	10 000,00
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce			
Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce	2024 - 2030	obec	20 000,00
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci			
Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby	2024 - 2030	obec	500 000,00

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany
na roky 2024 - 2030**

2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci			
Projekt: Rekonštrukcia objektu obecného úradu a kultúrneho domu	2024 - 2030	obec	300 000,00
Projekt: Rekonštrukcia Domu smútku	2024 - 2030	obec	100 000,00
Projekt: Zabezpečenie oplotenia cintorína a zveľadenie jeho areálu	2024 - 2030	obec	50 000,00
Projekt: Zabezpečenie interiérového vybavenia a technického vybavenia komunitného centra	2024 - 2030	obec	50 000,00
Projekt: Rekonštrukcia materskej školy a rozšírenie kapacít	2024 - 2030	obec	900 000,00
2.3 Podpora integrácie MRK v obci			
Projekt: Pokračovanie miestnej občianskej a preventívnej služby	2024 - 2030	obec	325 734,00
Projekt: Pokračovanie terénnej sociálnej práce	2024 - 2030	obec	15 000,00
Projekt: Vysporiadanie majetkovoprávných vzťahov k pozemkom	2024 - 2030	obec	25 000,00
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci			
Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí	2024 - 2030	obec	10 000,00
Projekt: Rekonštrukcia detského ihriska (nachádzajúceho sa v strede obce)	2024 - 2030	obec	150 000,00
Projekt: Rekonštrukcia asfaltového ihriska	2024 - 2030	obec	50 000,00
Projekt: Revitalizácia zelených plôch	2024 - 2030	obec	20 000,00
2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora			
Projekt: Zvyšovanie digitálnych a odborných zručností a vzdelávanie zamestnancov obecného úradu a občanov	2024 - 2030	obec	20 000,00
3.1 Prevencia pred povodňami			
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov	2024 - 2030	obec	50 000,00
Projekt: Protipovodňové opatrenia	2024 - 2030	obec	30 000,00
Projekt: Vodozádržné opatrenia	2024 - 2030	obec	10 000,00
Projekt: Pozemkové úpravy	2024 - 2030	obec	30 000,00
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov			
Projekt: Výstavba zberného dvora	2024 - 2030	obec	200 000,00

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany
na roky 2024 - 2030**

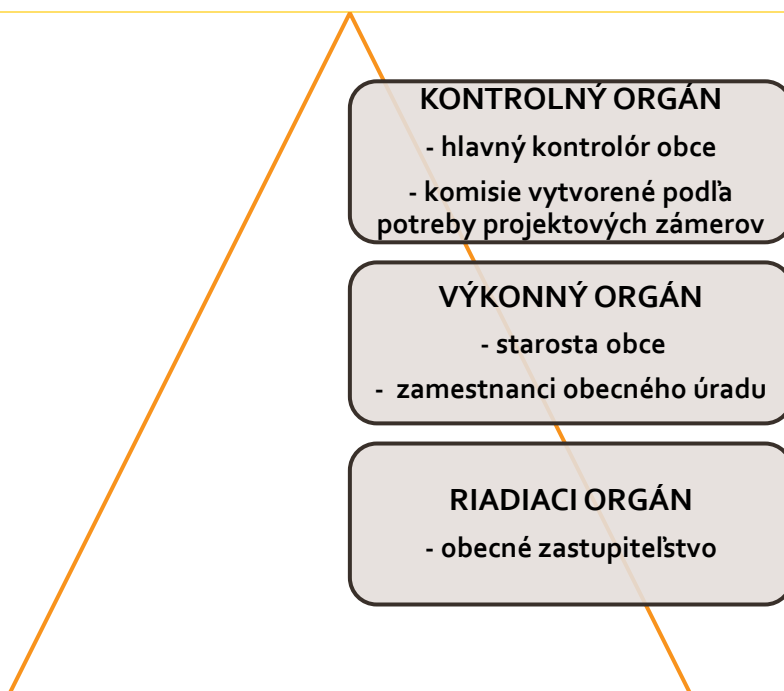

Projekt: Výstavba kompostoviska	2024 - 2030	obec	80 000,00
3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavanie čistoty v obci			
Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí	2024 - 2030	obec	5 000,00
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov energie			
Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov	2024 - 2030	obec	300 000,00
Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie	2024 - 2030	obec	80 000,00
3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov			
Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy	2024 - 2030	obec	60 000,00

5.2.2 Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora

Inštitucionálne zabezpečenie

Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch a aktivitách obce v období 2024 - 2030. Široký rámec navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať zodpovednú prípravu zo strany obce, nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zamestnancov obecného úradu a podpory z externého odborného prostredia.

Zároveň si obec kladie za cieľ zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Dokument PHRSR obce je preto živým dokumentom, ktorý do budúcnosti s možnými aktualizáciami. Obecné zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie. Zároveň zodpovedá za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy. Obecné zastupiteľstvo bude zároveň schvaľovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré obec, ako prijímateľ dotácie, bude v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

Komunikačná stratégia obce

Tak ako v každej oblasti života obce, aj pri rozvoji komunikácie je potrebné zohľadňovať reálne potreby občanov a možnosti samosprávy. Komunikačná stratégia obce Košické Olšany vychádza zo skutočnosti, že kvalita poskytovaných informácií bude mať vplyv na spokojnosť jej občanov, ako aj zo skutočnosti, že úlohou samosprávy je zabezpečiť vzájomnú komunikáciu s občanmi. To znamená, že okrem poskytovania aktuálnych informácií a zabezpečenia ich dostupnosti pre občanov, je potrebné zaistiť aj spätnú väzbu verejnosti. Z pohľadu miesta, kde komunikácia v samospráve prebieha, hovoríme o dvoch formách komunikácie:

- interná komunikácia – vo vnútri samosprávy,
- externá komunikácia – na území obce a mimo nej.

Hlavnými cieľovými skupinami v komunikácii obce sú:

- interná komunikácia – zamestnanci OcÚ a poslanci OcÚ,
- externá komunikácia – občania obce, spolupracujúci podnikatelia, návštevníci, zamestnanci okolitých obecných úradov.

Samospráva využíva viaceré komunikačných prostriedkov:

- prioritne je pre komunikáciu s občanmi určená webová stránka obce, ktorá zabezpečuje okamžitú dostupnosť informácií,
  - vzhľadom na počet obyvateľov obce je možné využívať aj priamu - osobnú komunikáciu,
  - ďalším prostriedkom poskytovania informácií je úradná tabuľa umiestnená pred obecným úradom či obecný rozhlas,
  - poslednou formou komunikácie je priama účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.
- Zo skúseností obce možno konštatovať, že mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľov obce dávajú prednosť komunikácii prostredníctvom web stránky, pričom staršie vekové kategórie preferujú priamu komunikáciu či prijímanie informácií prostredníctvom obecného rozhlasu.

Publicita projektov obce

Podľa pokynov poskytovateľov dotácií, či nimi vydávaných Manuálov pre Informovanie a publicitu, je obec zodpovedná za zabezpečenie informovania odbornej a širokej verejnosti o nenávratnej finančnej pomoci poskytnutej z fondov EÚ. Publicita si podľa typu investície (projektu) bude vyžadovať rôzne spôsoby realizácie. Obec má povinnosť zabezpečiť, aby informácie o poskytnutej podpore boli odovzdávané všetkým zapojeným stranám. Dôraz sa kladie na čo najširšiu publicitu, ktorej zrealizovanie potom musí obec adekvátne zdokladovať. Pri realizácii jednotlivých projektov bude obec na komunikáciu – v závislosti od typu projektu a veľkosti investície - využívať tieto formy publicity:

- Veľkoplošná reklamná tabuľa (počas realizácie projektu)
- Trvalo vysvetľujúca informačná tabuľa (spravidla po ukončení projektu)
- Informačné plagáty, bulletiny
- Prostredníctvom obecného rozhlasu
- Propagačné a informačné predmety
- Informačné materiály a dokumenty - pri organizácii konferencií, kurzov, workshopov bude informácia o podpore projektov uvádzaná na všetkých pozvánkach, prezenčných listinách a pod.

Prostredníctvom uvádzanej komunikačnej stratégie bude počas obdobia realizácie PHRSR 2024 - 2030 prebiehať komunikácia s obyvateľmi s cieľom naplniť zadané očakávania obyvateľov o rozvoji obce.

5.2.3 Návrh systému monitorovania a hodnotenia

Monitorovanie je pre účely predloženého PHRSR chápaný ako systematický proces zberu, triedenia, vyhodnocovania a uchovávaní relevantných informácií celého projektového tímu (realizačného aj odborného) o vecnom a finančnom plnení aktivít PHRSR. Cieľom monitorovania nebude len porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom, ale aj celkový priebeh naplňovania stanoveného časového harmonogramu a zadaných výstupov.

Plnenie systému monitorovania a hodnotenia v praxi

Obec bude raz ročne zbierať, vyhodnocovať a spracovávať návrhy, doplnenia a pripomienky poslancov, zamestnancov obecného úradu, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Po spracovaní získaných informácií do jednotnej podoby bude obecnému zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHRSR za predchádzajúci rok a návrh na zapracovanie aktualizácií prípadne doplnení. Výstupom monitorovania PHRSR na úrovni obce bude

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Oľšany
na roky 2024 - 2030**

monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou budú monitorovacie správy schválené riadiacimi orgánmi jednotlivých OP pre daný rok. Aj napriek popísanej postupnosti krokov systému monitorovania a hodnotenia niekedy sa všetky procesy a aktivity nezrealizujú so 100% úspešnosťou tak, ako bolo pôvodne naplánované. Vzniknuté zmeny bude preto nutné, čo najrýchlejšie účinne popísať, presadiť a adresne uložiť konkrétnemu pracovníkovi s určením termínu realizácie. Aby sa tieto zmeny mohli realizovať, obec zaistí, aby systém, ktorý využíva pre riadenie a implementáciu projektov bol otvorený takýmto úpravám a umožňoval zapracovanie zmien okamžite, bez zbytočných odkladov a neefektívneho plytvania času a nákladov.

Zodpovednosti za jednotlivé typy projektov resp. predkladanie monitorovacích správ nie je možné adresne zadať v tejto chvíli konkrétnemu pracovníkovi. Budú určené v čase prípravy najneskôr však v čase schválenia konkrétneho projektu. Pre tento účel s cieľom eliminovať možné pochybenia bude pre zodpovedných pracovníkov vytvorená pracovná náplň s presným vymedzením ich zodpovedností a kompetencií, ktoré vyplynú zo zmluvy s poskytovateľom dotácie a ním určených postupov a podmienok pre hodnotenie a monitorovanie projektov.

Vyššie uvedenými bodmi nie je dotknutá povinnosť štatutárneho zástupcu obce alebo obecných orgánov ich hlavnej zodpovednosti za všetky správne, aktuálne a úplné skutočnosti uvádzané v monitorovacích správach.

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2024 - 2030

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Správa o plnení PHRSR	Každoročne do 31. mája zaslať príslušnému VÚC	v zmysle § 12 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov
Strategické hodnotenie	Najskôr v roku 2026	Podľa rozhodnutia obce ako koordinátora PHRSR prípadne identifikácii spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	V súlade s plánom pre predkladanie Monitorovacích správ, minimálne 4x ročne (kvartálne)	Kontrola – porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom (čas a zdroje – finančné, materiálové, ľudské)
Tematické hodnotenie časti PHRSR	V roku 2025	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	Podľa potreby	Pri závažnom odklone od stanovených cieľov, pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	V roku 2030	Na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

5.3. FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PHRSR.

Osnova kapitoly je nasledovná:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHRSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiaci tabuľka pre výber projektov.

Všetky sumy uvádzané v tomto dokumente pre plánované projekty sú uvádzané hrubým odhadom. Dôvodom je nielen dlhší časový horizont, na ktorý sú tieto prostriedky plánované, ale fakt, že bez spracovania projektovej dokumentácie je nemožné vyčíslit' presnú sumu pre konkrétny projekt.

Pre projekt, kde je to možné, obec zabezpečí financovanie v rámci bežnej prevádzky samosprávy, pri náročnejších projektoch sa ráta s hlavným finančným krytím z mimorozpočtových prostriedkov obce, pričom obec ráta s nutným spolufinancovaním pri projektoch, kde je to relevantné.

Zoznam zdrojov, aj tých potenciálnych, ktorými je možné zabezpečiť finančné krytie projektov obce sú hlavne:

- vlastné zdroje,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- financovanie z národných projektov,
- rozpočet samosprávneho kraja,
- EŠIF (európske štrukturálne a investičné fondy),
- sponzorské dary (podnikatelia či súkromné osoby),
- bankový úver.

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného PHRSR obce je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany
na roky 2024 - 2030

Indikatívny rozpočet – sumarizácia

	rok							Spolu (EUR)
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Moderná a inovatívna	1 537 500	1 025 000	768 750	768 750	512 500	512 500	0	5 125 000
Obec atraktívna pre všetkých	754 720	503 147	377 360	377 360	251 573	251 573	0	2 515 734
Eko obec	253 500	169 000	126 750	126 750	84 500	84 500	0	845 000
SPO LU (EU R)	2 545 720	1 697 147	1 272 860	1 272 860	848 573	848 573	0	8 485 734

5.3.1 Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Predložená Intervenčná matica predstavuje hrubý odhad objemu finančných zdrojov potrebných na realizáciu stanovených projektových zámerov. Definitívna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie pre konkrétny projektový zámer pri zohľadnení výsledku verejného obstarávania.

Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica

Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje				
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce	3 790 000	3 032 000	379 000	278 500	100 500	3 790 000
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	1 305 000	1 044 000	130 500	85 250	45 250	1 305 000
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR	10 000	8 000	1 000	1 000	0	10 000

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany
na roky 2024 - 2030**

1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce	20 000	16 000	2 000	2 000	0	20 000
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci	500 000	400 000	50 000	30 000	20 000	500 000
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci	1 400 000	1 120 000	140 000	80 000	60 000	1 400 000
2.3 Podpora integrácie MRK v obci	365 734	292 587	36 573	28 287	8 287	365 734
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci	230 000	184 000	23 000	16 500	6 500	230 000
2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora	20 000	16 000	2 000	1 500	500	20 000
3.1 Prevencia pred povodňami	120 000	96 000	12 000	9 000	3 000	120 000
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov	280 000	224 000	28 000	24 000	4 000	280 000
3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavania čistoty v obci	5 000	4 000	500	0	500	5 000
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov	380 000	304 000	38 000	20 000	18 000	380 000
3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov	60 000	48 000	6 000	5 000	1 000	60 000

Finančný rámec na realizáciu PHRSR

Finančný rámec na realizáciu PHRSR ako detailný prehľad finančných nárokov jednotlivých projektových zámerov, je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHRSR na celé jeho obdobie.

5.3.2 Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov

Pre transparentný a nespochybniteľný výber projektov a stanovenie priorít pri ich financovaní, bola vypracovaná tabuľka pre výber projektov, ktorá je súčasťou finančnej časti. Hodnotiacim kritériom s najvyššou váhou je nielen výsledok projektu, ale aj jeho dopad – prínos pre rozvoj obce z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja.

Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt
1	Najvyššia priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty zamerané na okamžité riešenie náhlych havarijných situácií, prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty, ktorých plnenie je pre obec povinné (usmernenie na úrovni SR alebo EÚ, projekty plynúce zo zmeny legislatívy) 	
2	Vysoká Priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty na predchádzanie dôsledkov prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty smerujúce k rozvoju obce, ktorých financovanie je možné realizovať zo zdrojov obce - projekty smerujúce k rozvoju obce, ktorých financovanie je možné získať zo zdrojov EÚ - projekty, ktorých realizáciu považujú obyvatelia obce za nevyhnutnú (silná podpora miestnych obyvateľov) - projekty, ktorých plnenie je možné zaradiť pod Všeobecne záväzné nariadenia obce 	<p>Projekt: Vybudovanie kanalizácie a ČOV v spolupráci s vodárenskou spoločnosťou</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie obecného vodovodu</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií</p> <p>Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov</p> <p>Projekt: Protipovodňové opatrenia</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov</p>

3	Stredná priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty, ktoré robia obec príťažlivejšou, zaujímavejšou v očiach obyvateľov, návštevníkov - projekty, ktoré sú pre obec, vhodné a podporujú rozvoj obce - projekty, na ktoré je možné získať financovanie z mimorozpočtových zdrojov a sú v súlade so rozvojovým smerovaním obce 	<p>Projekt: Modernizácia verejného osvetlenia</p> <p>Projekt: Rozšírenie a rekonštrukcia kamerového systému</p> <p>Projekt: Modernizácia obecného rozhlasu</p> <p>Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia</p> <p>Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia objektu obecného úradu a kultúrneho domu</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia Domu smútku</p> <p>Projekt: Zabezpečenie oplatenia cintorína a zveľadenie jeho areálu</p> <p>Projekt: Zabezpečenie interiérového vybavenia a technického vybavenia komunitného centra</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia materskej školy a rozšírenie kapacít</p> <p>Projekt: Pokračovanie miestnej občianskej a preventívnej služby</p> <p>Projekt: Pokračovanie terénnej sociálnej práce</p> <p>Projekt: Vysporiadanie majetkovoprávných vzťahov k pozemkom</p> <p>Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia detského ihriska</p>
---	------------------	---	--

			<p>(nachádzajúceho sa v strede obce)</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia asfaltového ihriska</p> <p>Projekt: Revitalizácia zelených plôch</p> <p>Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí</p> <p>Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov</p> <p>Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie</p> <p>Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy</p> <p>Projekt: Zvyšovanie digitálnych a odborných zručností a vzdelávanie zamestnancov obecného úradu a občanov</p>
4	Nízka prioritá	<ul style="list-style-type: none"> - projekty, ktorých prínos pre rozvoj obce je minimálny - projekty bez silnej podpory obyvateľov obce - projekty na základe nepresne zadefinovaných projektových úvah bez jasného cieľa 	<p>Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</p> <p>Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce</p> <p>Projekt: Vodozádržné opatrenia</p> <p>Projekt: Pozemkové úpravy</p> <p>Projekt: Výstavba zberného dvora</p>

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany
na roky 2024 - 2030**

			Projekt: Výstavba kompostoviska
--	--	--	---

Na základe vyššie uvádzanej tabuľky pre výber projektov, ktorá stanovuje kritéria pre výber projektov obce Košické Olšany, sa v nasledujúcom programovom období plánuje zrealizovať celkovo 34 projektov, pričom 6 projektov má vysokú prioritu, 22 projektov bude realizovaných ako projekty so strednou prioritou a 6 projektov s nízkou prioritou.

Tabuľka je však iba rámcovým prehľadom pripravovaných projektov a je otvorená ďalším úpravám a doplneniam. Približuje projektové zámery obce, avšak finálna verzia predkladaných projektov bude vždy závislá na finančných možnostiach obce, podmienok konkrétnych výziev a pokynov poskytovateľov.

6. Riziká implementácie a ich prevencia

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené možné riziká súvisiace s prípravou, schvaľovaním a riešením nástrojov (projektov) a odhadnutý ich dopad na projekt a jeho kvalitu ako aj uvedené spôsoby a postupy eliminácie rizík.

Popis rizika	Väzba rizika na cieľ resp. nástroj implementácie PHRSR	Zhodnotenie významnosti rizika	Opatrenie na zníženie rizika	Spôsob monitorovania rizika	Zodpovednosť za monitorovanie a realizáciu opatrenia
Schválenie a podpísanie projektu v neskoršom ako avizovanom termíne	Skrátenie doby realizácie projektu	Stredný	Naplánovanie dostatočnej časovej rezervy. Od podania projektu po schválenie projektu, podpísanie zmluvy a začiatok riešenia sa uvažuje s periódou 6 mesiacov.	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov.	obecný úrad, starosta obce
Nedostatky vo finančných tokoch všetkých zainteresovaných	Ohrozenie realizácie projektu zo strany dodávateľov	Stredný	Dohoda s dodávateľom prác, tovarov a služieb na 90 dňovej splatnosti faktúr.	Finančné plánovanie, komunikácia k finančnému plneniu všetkých zainteresovaných.	obecný úrad, starosta obce
Stabilita personálneho zabezpečenia projektu zo strany všetkých zainteresovaných	Ohrozenie plánovaných výsledkov aktivity	Nízky	Do projektu je navrhnutý vysoko profesionálny tím pracovníkov. Navrhovaný	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov.	obecný úrad, starosta obce

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany
na roky 2024 - 2030

			počet osôb v projekte vychádza z doterajších skúsenosti obce s realizáciou obdobných nástrojov/ projektov.		
Nezvládnutie projektu po riadiacej stránke - neukončenie projektu v stanovenom termíne	Nepreplatenie výdavkov zo strany kontraktačného orgánu, ohrozenie dokončenia projektu	Nízky	Navrhnutá dostatočná časová rezerva.	Dôsledné plánovanie, priebežná kontrola a vyhodnocovanie dosiahnutých míľnikov a špecifických cieľov.	obecný úrad, starosta obce
Nedodržanie zmluvných podmienok zo strany dodávateľov služieb a tovarov	Ohrozenie realizácie projektu, ohrozenie plánovaných výsledkov projektu	Stredný	Výber najvhodnejšieho o dodávateľa cestou transparentného verejného obstarávania je zárukou výberu spoľahlivého partnera /dodávateľa/.	Kontrola procesu poverenou osobou.	obecný úrad, starosta obce
Neúspešné VO alebo potreba opakovať verejné obstarávanie	Časový posun, ohrozenie termínu ukončenia projektu	Nízky	Verejné obstarávanie bude zabezpečené osobou spôsobilou vo verejnom obstarávaní. (externé zdroje).	Využitie externých odborníkov v procese prípravy projektu.	obecný úrad, starosta obce, externý partner

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany
na roky 2024 - 2030**

Riziká politické a legislatívne	Možné ohrozenie realizácie projektu	Nízky	Dôsledná znalosť legislatívnych noriem. Prioritný záujem obce a partnerov na realizácii projektu.	Znalosť legislatívy, využitie externých odborníkov v procese prípravy projektu.	obecný úrad, starosta obce externý partner
Nezvládnutie projektu po technickej stránke	Ohrozenie dosiahnutia plánovaných výsledkov projektu	Nízky	Obec disponuje potrebným technickým vybavením, ktoré bude po dobudovaní umožňovať generovanie plánovaných výstupov.	Dôsledné plánovanie a priebežný monitoring.	obecný úrad, starosta obce
Nedostatok disponibilných kapacít	Ohrozenie postupu prác na projekte, ohrozenie harmonogramu a plánovaných výsledkov projektu	Stredný	Obec vyčlení dostatok disponibilných kapacít s možnou alternáciou pracovníkov pri odbornom dozeraní a kontrole implementácie.	Dôsledné plánovanie a priebežný monitoring.	obecný úrad, starosta obce
Riziko nezáujmu občanov o projektové dianie	Efektívna správa obce s využitím nástrojov pri plánovaní a implementovaní stratégií rozvoja	Stredné	Transparentný prístup vedenia obce k obyvateľom postavený na aktívnom postoji obce, smart nástroje.	Monitoring zapájania sa obyvateľov do účasti na verejnom živote, priebežné vyhodnocovanie a zlepšovanie procesu.	obecný úrad, starosta obce, obecné zastupiteľstvo

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany
na roky 2024 - 2030

Riziko úbytku obyvateľov	Obec atraktívna pre život	Nízke	Osveta, v spojení s realizáciou nástrojov príslušného strategického cieľa.	Monitoring stavu kvality života v obci, dotazníky a smart nástroje pre komunikáciu s obyvateľmi.	obecný úrad, starosta obce
---------------------------------	---------------------------	-------	--	--	----------------------------

Pre nastavenie riadenia rizík je vhodné v prípade závažnosti a početnosti rizík vytvoriť plán riadenia rizík, ako uvádza tabuľka vyššie. Základnými bodmi tohto postupu sú:

- identifikovanie možných rizík tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie,
- zhodnotenie ich významnosti,
- návrh opatrení na zníženie rizík a zodpovednosti za ich realizáciu,
- návrh postupov monitorovania a priebežného hodnotenia rizík.

Platí však, že základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.

7. Riadenie implementácie

Názov štruktúry kontroly implementácie PHRSR	Úlohy a kompetencie v rámci implementácie PHRSR		
Obecné Zastupiteľstvo	Úlohy a kompetencie : <ul style="list-style-type: none"> • bude schvaľovať PHRSR, • vyjadruje sa k procesu monitoringu, • priebežne prehodnocuje a v prípade potreby aktualizuje PHRSR. 		
Hlavný kontrolór obce	Úlohy a kompetencie : <ul style="list-style-type: none"> • zabezpečuje kontrolu plnenia zadefinovaných cieľov, • zabezpečuje finančnú kontrolu (finančné krytie, súlad projektových rozpočtov s aktuálnym PHRSR obce). 		
Názov štruktúry riadenia implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov
Riadiaci výbor	7 členov – poslanci Obecného zastupiteľstva	Rozhoduje o začatí prípravných prác, presadzuje, zadáva úlohy, lobuje smerom k nadriadeným orgánom a zabezpečuje všeobecnú podporu realizácie plánu	Zasadá minimálne kvartálne alebo podľa potreby, (členovia výboru budú menovaní po schválení PHRSR). Riadiaci výbor svoju činnosť môžu spustiť po menovaní. <u>Dôležité:</u> Zloženie výboru musí byť / bude vystavané tak, aby každý člen v rámci obce zohrával významnú úlohu v aktívnom živote obce (tým sa zabezpečí jeho schopnosť zasiahnuť pri realizácii a predchádzať tak vzniku problémov a možných odchýlok od plánu.)
Gestor	starosta obce	<u>V príprave:</u> Rozhoduje o začatí prípravných prác na základe predchádzajúceho súhlasu zastupiteľstva obce	Gestor PHRSR je najvyšší reprezentant realizácie PHRSR do vnútra obce aj smerom navonok, teda vo vzťahu k nadriadeným orgánom.

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Oľšany
na roky 2024 - 2030**

		V <u>procese</u> : Koordinuje všetky zložky zodpovedné za implementáciu PHRSR	- Vede riadiaci výbor, zvoláva a vedie jeho zasadnutie.
Názov výkonnej štruktúry v procese implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov
Koordinátor tvorby stratégie (Koordinátor prípravných prác)	Pozícia obsadená externým dodávateľom	Koordinuje činnosti smerujúce k tvorbe dokumentu, spracováva dokument na základe dát z participatívneho procesu tvorby, metodicky usmerňuje proces kreovania PHRSR	Je poradným orgánom v procese tvorby. Usmerňuje a koordinuje činnosti tak, aby proces aj výsledok boli v súlade s metodikou a platnou legislatívou.
Poverenie koordinátora prípravných prác obce Košické Oľšany bude jasne a jednoznačne formálne komunikované, aby bola zaistená transparentnosť a nevznikali pochybnosti o jeho osobe a jeho právomociach. Poverenie koordinátora prípravných prác od gestora bude mať písomnú formu a bude dostupné ďalším stranám, ktoré budú zapojené do prípravy tvorby stratégie vrátane verejnosti.			
Prípravný tím + logistický tím	Zamestnanci obecného úradu	V príprave: Prípravuje podklady na rozhodnutie o aktualizácii, resp. o spracovaní nového PHRSR V procese: Podieľa sa na plnení realizácie jednotlivých úloh nástrojov, zabezpečuje činnosti spojené s monitoringom PHRSR. Zároveň zabezpečuje administratívnu podporu a zabezpečuje technicko – obslužné činnosti.	Prípravuje podklady a zabezpečuje práce spojené s implementáciou a hodnotením PHRSR.

8. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR

8.1. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia

Odporúčania pre nižšie úrovne strategického riadenia

Nakoľko predkladaný dokument (PHRSR obce) je sám programom na najnižšom stupni verejnej správy nie je možné z neho odvádzať odporúčania pre nižšie stupne riadenia.

Odporúčania pre nadradené úrovne strategického riadenia

Pri tvorbe PHRSR obce Košické Olšany boli zohľadňované strategické dokumenty nadradenej úrovne. Pri aktualizácii strategických dokumentov vyšších úrovni na obdobie niekoľko rokov je potrebné prihliadať na konkrétne plány jednotlivých obcí, pretože práve tie dokážu – na základe poznania skutočných potrieb svojich obyvateľov – detailne reflektovať aktuálne problémy, ktoré je potrebné aj aktuálne riešiť. Zovšeobecňovanie konkrétnych problémov napr. malých obcí na úroveň regiónu totiž neodzrkadľuje vždy skutkový stav v konkrétnej obci.

8.2. Odporúčania a požiadavky pre partnerské a spolupracujúce subjekty

V procese implementácie PHRSR sa môžu objaviť problémy, ktoré následne ovplyvnia dosiahnutie vízie a naplnenie zadaných cieľov a celkovú efektívnosť implementácie. Možnosť výskytu týchto problémov predstavuje riziko pre naplnenie stratégie, preto je potrebné pomenovať potenciálne problémy ešte pred tým ako sa vyskytnú, a pripraviť postupy na zníženie ich výskytu resp. na minimalizáciu ich dopadov.

Jedným z kľúčových prostriedkov na elimináciu rizika je definovanie a poznanie právomocí subjektov zapojených do procesu realizácie, spolu s odporúčaniami a požiadavkami na partnerské a spolupracujúce subjekty.

Tím pre koordináciu tvorby navrhne postup na zníženie rizík už pri formulovaní PHRSR a to voľbou stratégie, vhodných nástrojov a následne pri jej implementácii. Základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.

V tomto kroku sa nastavia mechanizmy rozhodovacích a schvaľovacích procesov a to najmä kompetencie a pravidlá:

- monitoringu a hodnotenia plnenia úloh a výstupov implementácie PHRSR,
- operatívneho riadenia implementácie (koordinácie prác, komunikácia, riadenie využitia zdrojov a operatívne rozhodnutia),
- adaptácie a zmien stratégie na základe výstupov procesu monitorovania,
- manažmentu rizík

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Oľšany
na roky 2024 - 2030**

Tabuľka nižšie uvádza prehľad odporúčaní a požiadaviek na partnerské a spolupracujúce subjekty.

č.	Názov partnera	Prehľad odporúčaní a požiadaviek
1	Obecný úrad obce Košické Oľšany	- vytvára zázemie (technické a administratívne) pre koordináciu, implementáciu a monitoring PHRSR
2	Aktívni občania – obyvatelia obce	- aktívny prístup a angažovanosť pri realizácii jednotlivých nástrojov
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	- poradenstvo a spolupráca pri implementácii nástrojov, podľa podielu zapojenia do konkrétneho nástroja
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	- odborné poradenstvo a spolupráca vedúca k získaniu nenávratných finančných príspevkov
5	Susediace obce v rámci okresu/ regiónu	- spolupráca pri projektoch presahujúcich územie obce
6	Orgány regionálnej samosprávy	- profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
7	Orgány štátnej správy	- profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov.

8.3. Záverečná správa

Na základe analýzy vykonanej pre účely tohto dokumentu je zrejmé, že hlavným problémom obce Košické Oľšany je nízky počet podnikateľských príležitostí či formy samozamestnania v obci, z čoho plynie vysoká miera dochádzky do zamestnania mimo obec.

Ďalšími problémami sa javia mobilita mladých ľudí, štrukturálna zaostalosť územia a celkový vidiecky charakter územia (čo nie je nutné vnímať vždy len ako negatívum). Uvedené problémy obmedzujú samotné možnosti obce ovplyvniť svoju východiskovú situáciu. Výrazným progresom pre obec je však dobudovanie chýbajúcej technickej a sociálnej infraštruktúry.

V rámci predkladaného dokumentu sa bude obec snažiť o zlepšenie a skvalitnenie stavu občianskej a technickej vybavenosti, čo v dlhodobom horizonte môže pomôcť k vytvoreniu predpokladov pre nárast počtu obyvateľov.

Vypracované súbory nástrojov vo forme tu uvádzaných návrhov projektov, môžu prispieť k novým podnikateľským a investičným príležitostiam obce spojenými s tvorbou nových pracovných miest v obci.

Podstatné je, aby bolo zachované smerovanie obce navrhnuté v tomto dokumente, ktoré vzniklo na základe východiskovej situácie (nadväzujúc na výstupy predchádzajúceho PHRSR), na základe definovaných potrieb obyvateľov so zapojením širokej verejnosti a na základe konsenzu všetkých zúčastnených partnerov.

PHRSR nie je fixným dokumentom pre nadchádzajúce obdobie, je možné ho v čase odôvodnene upravovať a aktualizovať. Ak sa do budúcnosti objaví nová spoločenská potreba, ktorá sa pretaví do nového nástroja PHRSR, teda projektu, bude musieť prejsť štandardizovanou procedúrou prípravy a pripomienkovania, aby sa následne zaradil do aktualizovaného programu.

A aj keď najväčšia váha zodpovednosti pri plánovaní rozvoja obce sa kladie na čelných predstaviteľov obce, je na všetkých aktéroch podieľajúcich sa na plánovaní, aby naplnením svojho „balíka úloh“ prispeli k napĺňaniu vytyčených cieľov v snahe zlepšiť kvalitu života obyvateľov obce Košické Olšany.

9. Využitie literárne zdroje

1. Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja.
2. Program Slovensko 2021 – 2027 schválený Európskou komisiou dňa 23.11.2022.
3. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja.
4. Agenda 2030.
5. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - Slovensko 2030.
6. Integrovaná územná stratégia Košického kraja 2022- 2030.
7. Regionálna inovačná stratégia KSK 2021 – 2030.
8. Integrovaná územná stratégia UMR Košice 2023-2027 (2030).
9. Partnerská dohoda 2021 – 2027.
10. Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 - Stratégia 2030.

10. Prílohy

Príloha č. 1 Vstupné analýzy pre analytickú časť

História obce

Prvý raz sa naša dedina spomína v roku 1288, keď Dionýz, syn komesa Buduna (Bodon) z rodu Aba-rabítesko-menta, prijíma palatína Omodeja, syna Dávida, adoptívneho syna, a dáva mu svoju čiastku v Krásnej nad Hornádom (Siplak) i s patronátnym právom. V tomto práve sú zahrnuté všetky majetky dedín Olchwar a Vla (Olšovany), ktoré daruje kláštora v Krásnej nad Hornádom. Z tohto vyplýva, že v tomto čase bola dedina „Olchwar“ vyvinutou, zaľudnenou a radila sa medzi „villa“ (samostatná obec). Avšak v spomínanom roku 1288 sa nedostala celá obec Olchwar kláštora. Druhá časť dediny ostala aj naďalej v rukách šľachty, teda Omodejovcov (palatína). A aj v roku 1303 je v rukách Tejže vetvy Aba, sídliacej v Slanci Petra zo Slanca. Roku 1337 sa previedol opis hraníc opátstva – kláštora v Krásnej nad Hornádom. Tento dokument uvádza, že existujú dve dediny Olchwar, z ktorých jedna patrí palatínovi Drughetovi Nižný Olčwar a druhá kláštora v Krásnej n/Hornádom Vyšný Olčwar. Olčwariovci- šľachta bola rozvetvená rodina a spravovala majetky aj mimo obce. V roku 1391 sa rodinný majetok rozšíril o kissidanky (Malá Ida), tiež omodejanky majetok- vlastne o pozemky gergelyského (Gregorovce) statku. Na tomto majetku sa podieľali synovia Jána Olčwariho Andrej a Déneš a syn Imricha Baktaiho Ladislav. Déneš prevzal do zálohy myslavský majetok (Myslava) Petra Chyrkého za 100 zlatých forintov. Manželka Jána Olčwariho Erže, predtým vdova po Jakubovi Ujtolussim (Košická Nová Ves) poručila svoje veno manželovi s podmienkou, aby každý týždeň dal slúžiť omšu v olčwarskom kostole svätej Kataríny za pokoj jej duše. Roku 1450, keď vymrela rodina Mikuláša Benyckého, majetok Benyck (Beniakovce) pripadol podľa kráľovského collatia Štefanovi Zbugyaimu a Ondrejovi Olčwarimu. V roku 1472 Kecerovci (potomkovia Petra zo Slanca), dali dediny Opiná a Vtáčkovce panej z Olčwára- Dorote. Potomkovia Olčwariovcov vlastnili majetky v Zemplíne Sedmohradsku (Rumunsko) a dnešnom Maďarsku. Olčwariovci bol významný šľachtický rod, ktorý mal aj právo meča a vlastnil svoj erb.

Niektoré mimoriadne udalosti:

V roku 1910, v máji padal silný ľadovec. Obilniny zničil na 80% a okopaniny na viac ako 50%. V roku 1911, v máji v obci vypukla „slintačka“. Zašlo veľa hovädzieho dobytku, obec bola uzavretá pre okolitý svet 6 mesiacov. V roku 1912, v septembri vypukol veľký požiar. Zhorelo 19 stodôl, ktoré stáli na ľavom brehu rieky Torysy po okraji veľkej pažiti. V roku 1914 noviny „Kassai Ujság“ dňa 29.10. píše, že v Olčvári sa vyskytlo ochorenie (podľa pamätníkov týfus). Obec uzavretá po dobu 4 mesiacov. V roku 1919 na turíčnej zábave po vzájomnej potýčke bol zabitý Pavol Takáč – syn starostu obce.

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Košické Oľšany na roky 2024 - 2030

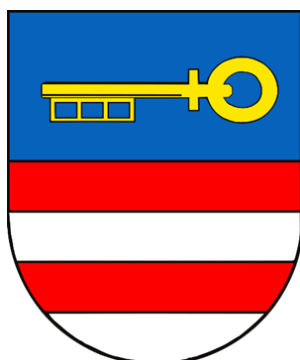
V tom istom roku v júli zhoreli stodoly Zátorského Jána, Mašleja Andreja, Vargu Michala a Vargu Ondreja.

História a vývoj obce po roku 1945:

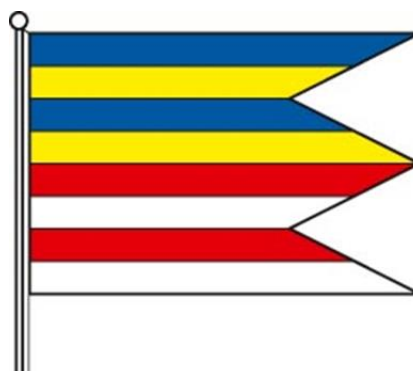
Po roku 1945, po ukončení II. svetovej vojny sa uskutočňujú politicko-spoločenské zmeny. V novom štátnom zriadení vzniká systém štátnych orgánov, v ktorom Miestny národný výbor predstavoval najnižší stupeň samosprávnych orgánov štátnej moci. Prvé MNV v Košických Oľšanoch bolo ustanovené 3. februára 1945. Za predsedu bol menovaný Andrej Lukáč, pôvodom z obce Ploské, ktorý vo vojnovom období žil aj s rodinou v Košických Oľšanoch a bol štátnym cestárom. Rovnako boli menovaní aj členovia MNV. Pre toto obdobie je charakteristická častá zmena v zložení členov MNV ale najmä jeho predsedu. Po voľbách roku 1946, ale aj v ďalších rokoch predsedu MNV volili novozvolení poslanci zo svojich radov a to na prvom plenárnom zasadnutí. Kandidátov na poslancov pre voľby navrhovali spoločenské organizácie Národného frontu. V povojnových rokoch sa pociťoval značný nedostatok potravín, ale najmä priemyselného tovaru. Celoštátne bol zavedený lístkový-bodový systém, ktorý bol zrušený až v roku 1953. Hospodáril sa súkromne a v obci začali prevádzkovať svoju živnosť Ján Loja- krčmár, Andrej Bajer- mäsiar, Andrej Dubecký- kováč, Jaroslav Martinásek- betonár, Imrich Takáč- miešaný tovar a Štefan Straka- živá a rezaná hydina. V rokoch 1979-1986 JRD ako investor uskutočnilo výstavbu ovocného sadu, v ktorom bol vystavený klimatizovaný sklad ovocia. A v ňom bola nainštalovaná automatická linka na spracovanie ovocia. Linka nebola sprevádzkovaná z dôvodov politicko- spoločenských zmien, ktoré sa udiali začiatkom 90-tych rokov. Postupná mechanizácia poľnohospodárskych prác umožňovala odchod ľudí z poľnohospodárstva do priemyslu.

Symoly obce

Erb obce

Vlajka obce

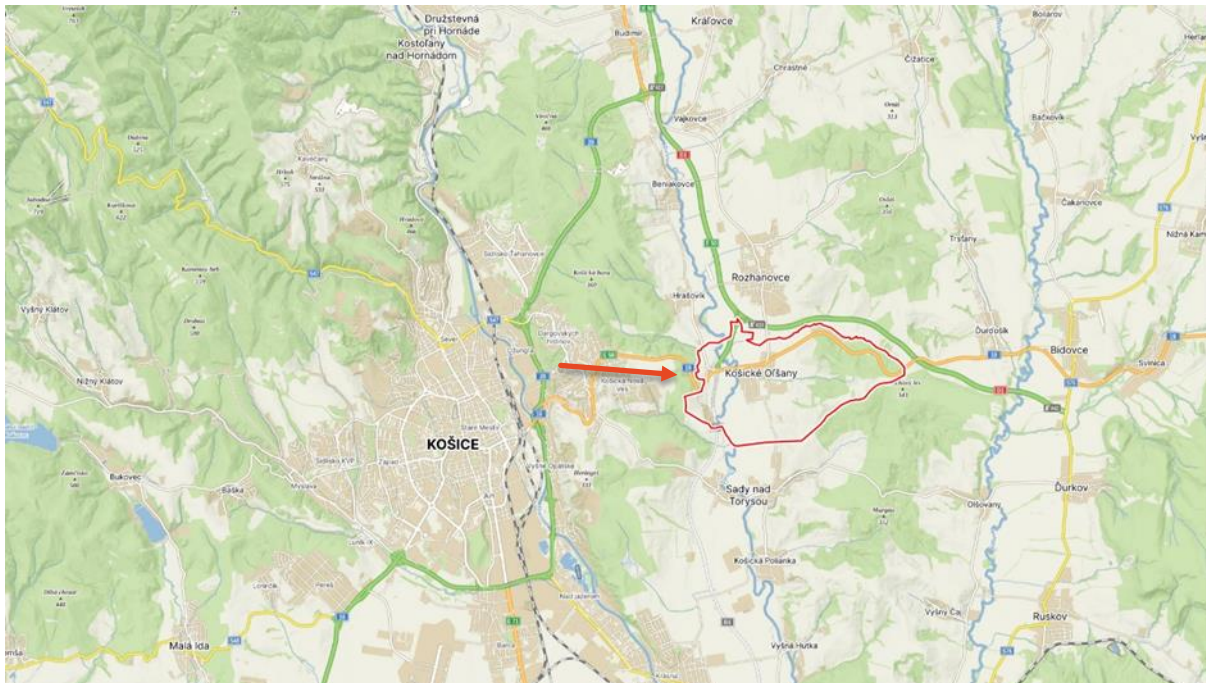

Územie obce

Obec Košické Olšany leží v Košickej kotline v doline Torysy, v okrese Košice-okolie, v Košickom samosprávnom kraji.

Kataster obce sa rozprestiera na ploche 867 ha, v nadmorskej výške 202 m n. m. Rovinný až pahorkatinný povrch chotára tvoria mladotret'ohorné a štvrtohorné súvrstvia. Zväčša je odlesnený, lesný porast je iba v západnej časti. Má nívne, hnedozemné a ilimerizované pôdy. Dôležitým krajinoštruktúrnym prvkom územia sú zachovalé pôvodné brehové porasty neregulovaného koryta rieky Torysy, tvorené vrbou bielou a jelšou lepkavou. Štruktúru porastov dopĺňa hustý krovinný a bylinný porast a nepôvodné jedince topoľa. Tieto porasty poskytujú dostatočné úkrytové, reprodukčné miesta a možnosti potravy viacerým druhom fauny. Žije tu, v našej prírode kriticky ohrozená vydra riečna, ohrozený rybárík riečny i pozornosť si zasluhujúca krídelníčka lužná. Pestrosťou farieb a hlasom zaujme vlha obyčajná. Neutíchajúci vtáčí spev posilňuje spev svrčiaka riečneho, umocňovaný spevom slávika obyčajného a prenikavý spev penice čiernohlavej. V dutinách pňov vrb hniezdia sýkorky a d'atle. Stračie hniezda obsadzujú myšiarky a pustovky. Prírodovednú hodnotu má aj rybník na okraji záhradkárskej osady. Ten je v prvom rade dôležitým miestom reprodukcie obojživelníkov.

Grafické znázornenie polohy obce Košické Olšany

Obec leží v údolí aluviálnej nivy rieky Torysy, ktorá z morfolologickej roviny východným smerom prechádza do mierne modelovaného reliéfu Toryskej pahorkatiny. Aluviálna niva rieky Torysy je

budovaná kvartérnymi fluviálnymi sedimentami holocénu reprezentovanými prevažne hlinami, pieskami a ílami. Geologicky sa Košické Olšany nachádzajú v južnej časti Košickej kotliny a ležia na významnej hydrogeotermálnej štruktúre komplexu merozoidných hornín, v ktorých sa v hĺbke nad 2000 m vyskytuje vysokotermálna voda s teplotou až 150 stupňov Celzia. Nadmorská výška sa pohybuje od 190 do 343 m v chotári. Stred obce má nadmorskú výšku 202 m.

Obec Košické Olšany z pohľadu geológie sa nachádza v území, ktoré počas tektonických pohybov vo vrchnom tortóne bola vyzdvihnutá na oblasť Slovenského Rudohoria a poskytla tak množstvo štrkového materiálu, ktorý je ešte stále zanášaný do Košickej kotliny. Začiatkom sarmatu pri vniknutí mora do Košickej kotliny sa tu začali ukladať íly a skameneliny. V tomto období súčasne prebiehala intenzívna sopečná činnosť na severe andezitová a na juhu ryolitová. Na priľahlom území prebieha sladkovodný vývoj so vznikom pestrých ílov, ako aj tufických a bentonických ílov, ktoré sa striedajú s pieskami a štrkami.

Polohou obce v Košickej kotliny sú dané klimatické, pôdne i hospodárske vlastnosti prostredia. Obec leží v teplej oblasti s vlhkým podnebíom vďaka tomu, že Košická kotlina je jedným z výbežkov veľkej Juhoslovenskej nížiny prechádzajúcej do Maďarska. Dlhodobé priemerné teploty v januári dosahujú -3 až -4 °C, v júli 19 – 20°C. Širšie vegetačné obdobie s teplotami 5°C a viac trvá 220 – 240 dní. Užšie vegetačné obdobie s teplotami 10°C a viac trvá 150 – 175 dní. Letné obdobie s teplotami nad 15°C trvá 100 – 125 dní. Priemerný ročný úhrn zrážok je 600 – 650 mm. Pričom najviac zrážok spadne v letnom období 200 – 250 mm, najmenej v zime 100 – 125 mm. Na jar a na jeseň spadne rovnako 125 – 150 mm zrážok. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou trvá 50 – 60 dní. Obec patrí do fenologickej oblasti kde nástup jari nastáva 26. – 31. marca. Obdobie od nástupu jari do plného leta trvá 105 dní. Počet dní plného leta do plnej jesene trvá 61 – 85 dní.

Prevažná časť katastra je orná pôda využívaná aj v súčasnosti na poľnohospodárske účely.

Demografické údaje obce

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Tabuľka č. 1 uvádza vývoj počtu obyvateľov za posledných 9 rokov. V sledovanom období (2014 –

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Košické Olšany na roky 2024 - 2030**

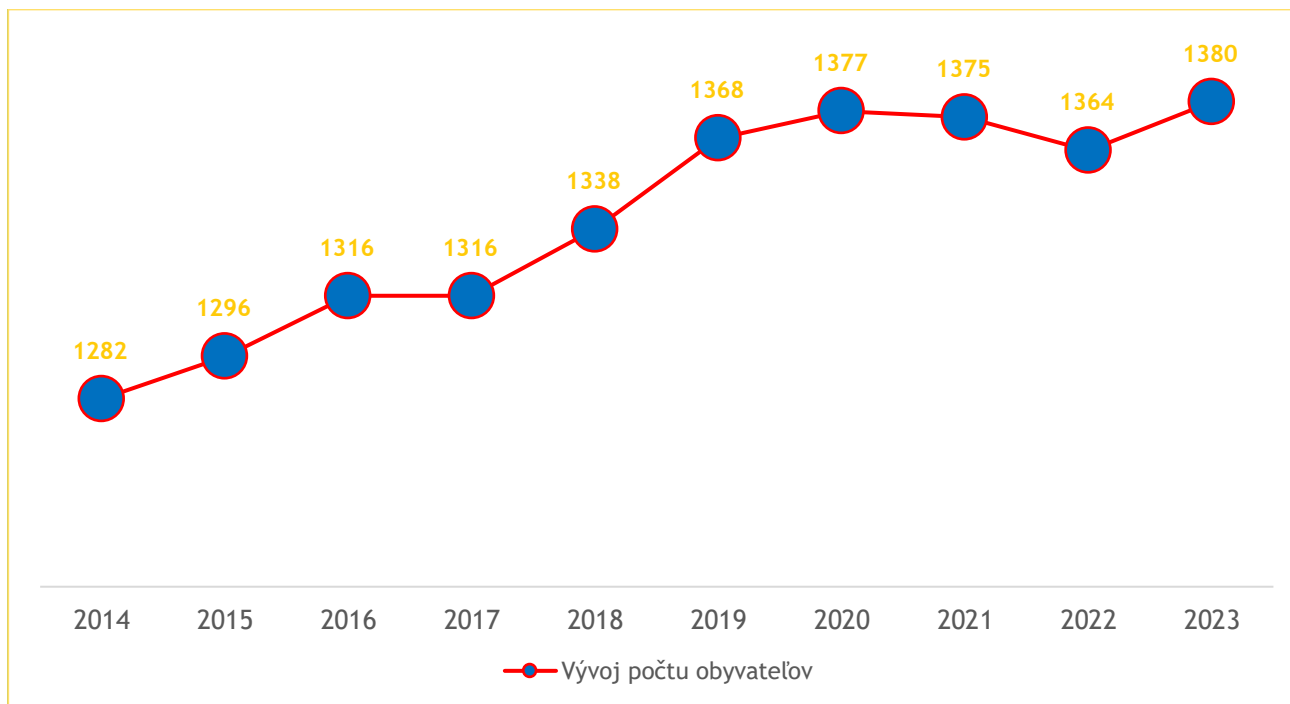

2023) počet obyvateľov vykazuje klesajúci i stúpajúci trend vývoja. Celkový počet obyvateľov obci v roku 2023: 1 380.

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov v obci v období od 2014 do 2023

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
počet obyvateľov	1282	1296	1316	1316	1338	1368	1377	1375	1364	1380
počet narodených	80	16	26	21	21	25	16	19	10	17
počet zomrelých	11	9	11	11	11	14	11	15	11	10

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

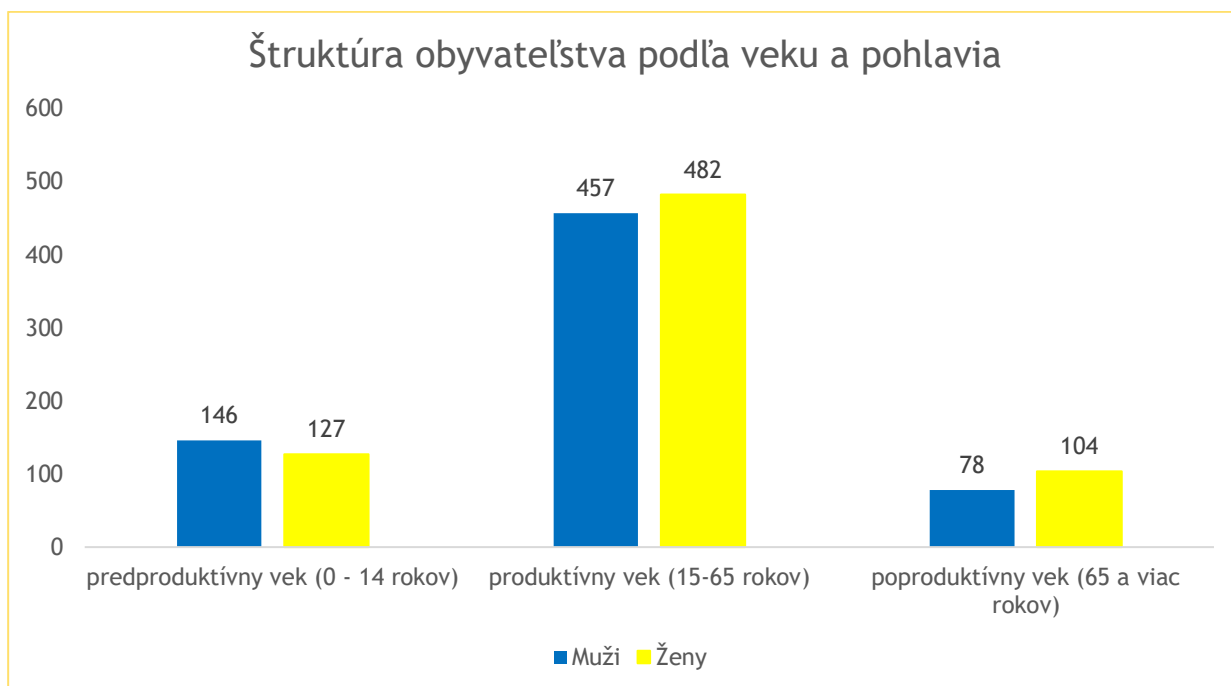
Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15-65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15-65 rokov) konkrétne 939 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v poproduktívnom veku, a to 182 obyvateľov.

Tabuľka 2 Veková štruktúra obyvateľstva

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	MUŽI	ŽENY	SPOLU
predproduktívny vek (0-14 rokov)	146	127	273
produktívny vek (15-65 rokov)	457	482	939
poproduktívny vek (65 a viac rokov)	78	104	182

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

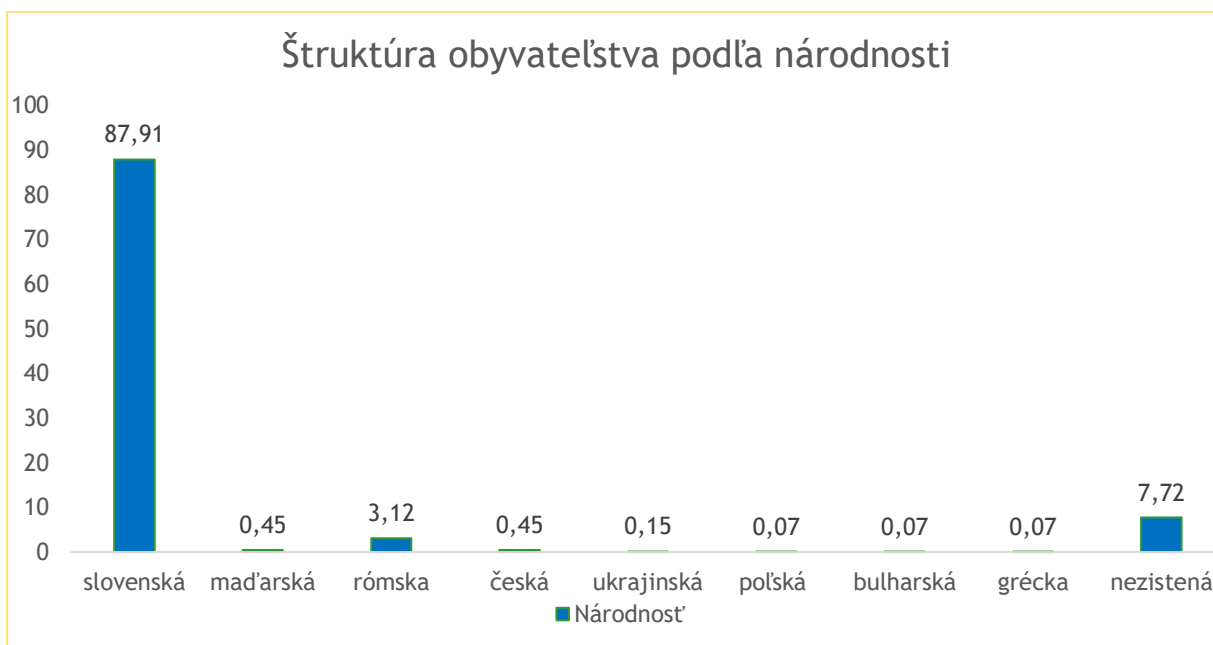
Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostnej štruktúry sa takmer všetci obyvatelia hlásia k slovenskej národnosti (87,91%).

Tabuľka 3 Národnostná štruktúra obyvateľstva

NÁRODNOSŤ	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
slovenská	1185	87,91
maďarská	6	0,45
rómska	42	3,12
česká	6	0,45
ukrajinská	2	0,15
poľská	1	0,07
bulharská	1	0,07
grécka	1	0,07
nezistená	104	7,72

Zdroj: Štatistický úrad SR (sčítanie k 1.1.2021)

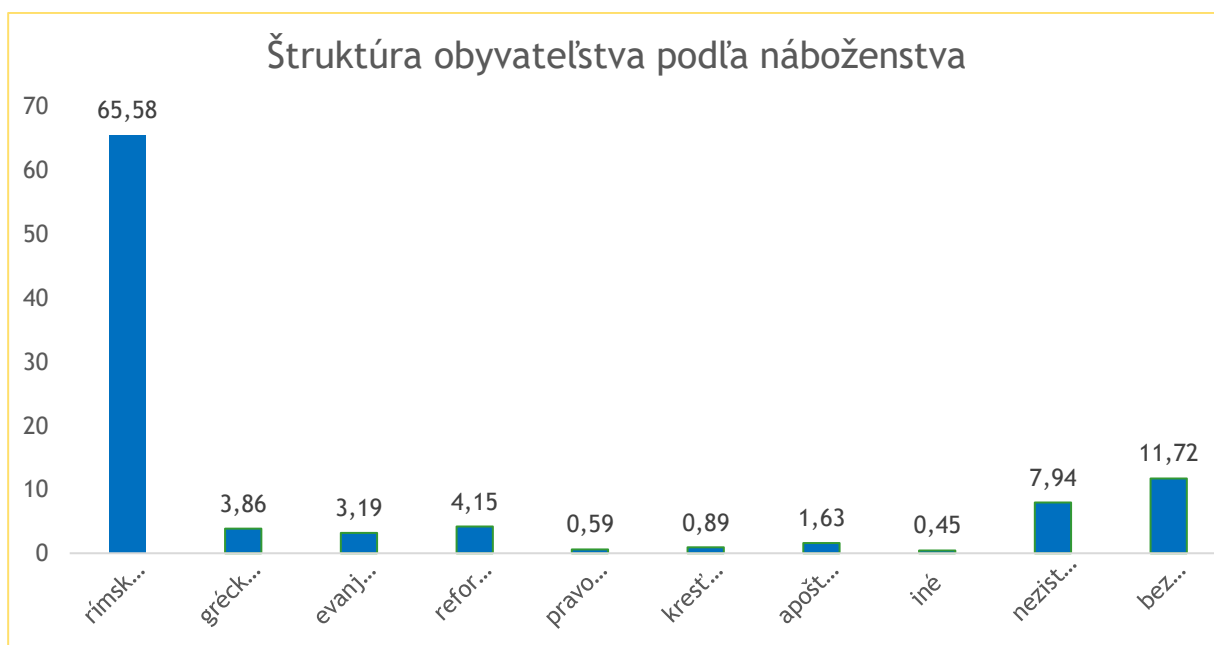
Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V obci má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev 65,58%.

Tabuľka 4 Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

NÁBOŽENSTVO	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
rímskokatolícka cirkev	884	65,58
gréckokatolícka cirkev	52	3,86
evanjelická cirkev augsburského vyznania	43	3,19
reformovaná kresťanská cirkev	56	4,15
pravoslávna cirkev	8	0,59
kresťanské zbory	12	0,89
apoštolská cirkev	22	1,63
iné	6	0,45
nezistené vyznanie/cirkev	107	7,94
bez vyznania	158	11,72

Zdroj: Štatistický úrad SR (sčítanie k 1.1.2021)

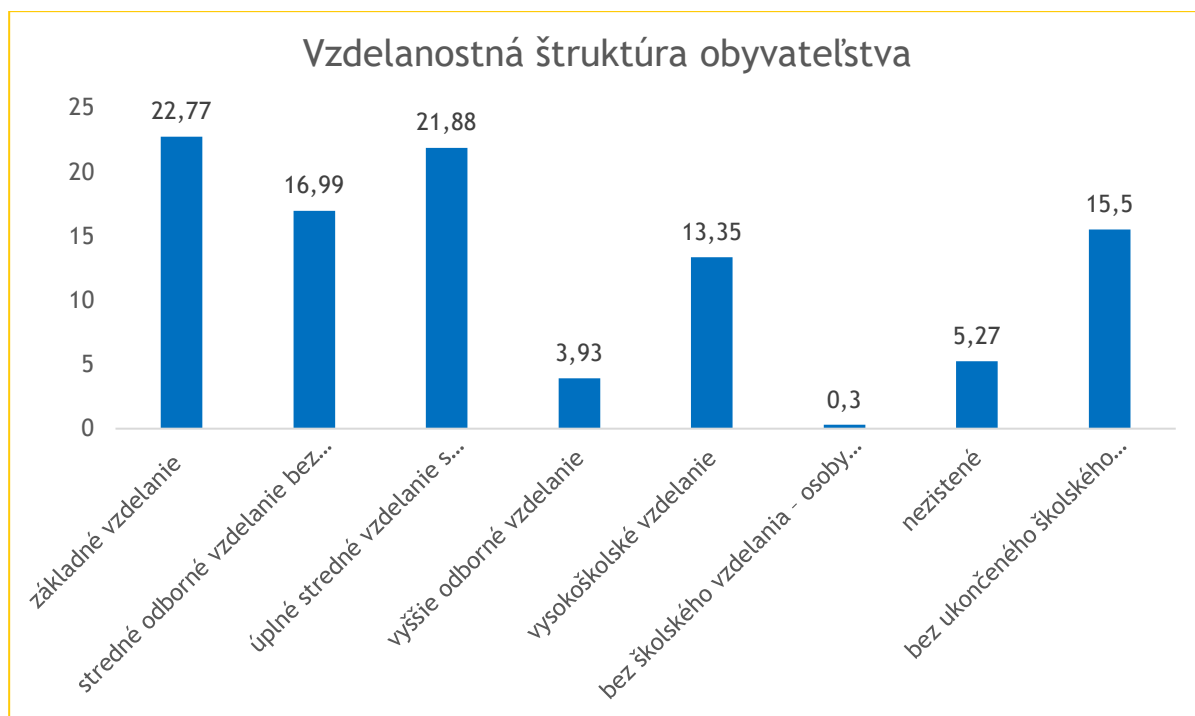
Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie v obci má stredoškolské vzdelanie. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Tabuľka 5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

NAJVYŠŠIE DOSIAHNUTÉ VZDELANIE	POČET OBYTATEĽOV	PODIEL V %
základné vzdelanie	307	22,77
stredné odborné vzdelanie bez maturity	229	16,99
úplné stredné vzdelanie s maturitou	295	21,88
vyššie odborné vzdelanie	53	3,93
vysokoškolské vzdelanie	180	13,35
bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	4	0,3
nezistené	71	5,27
bez ukončeného školského vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov	209	15,5

Zdroj: Štatistický úrad SR (sčítanie k 1.1.2021)

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaradíme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v obci nezamestnaných a pod.. Nezamestnanosť v obci je na úrovni 5,56% . Ľudský potenciál obce pre ďalší rozvoj možno využiť v širšom rámci na úrovni rozvoja mikroregiónu.

Tabuľka 6 Ekonomická aktivita obyvateľstva

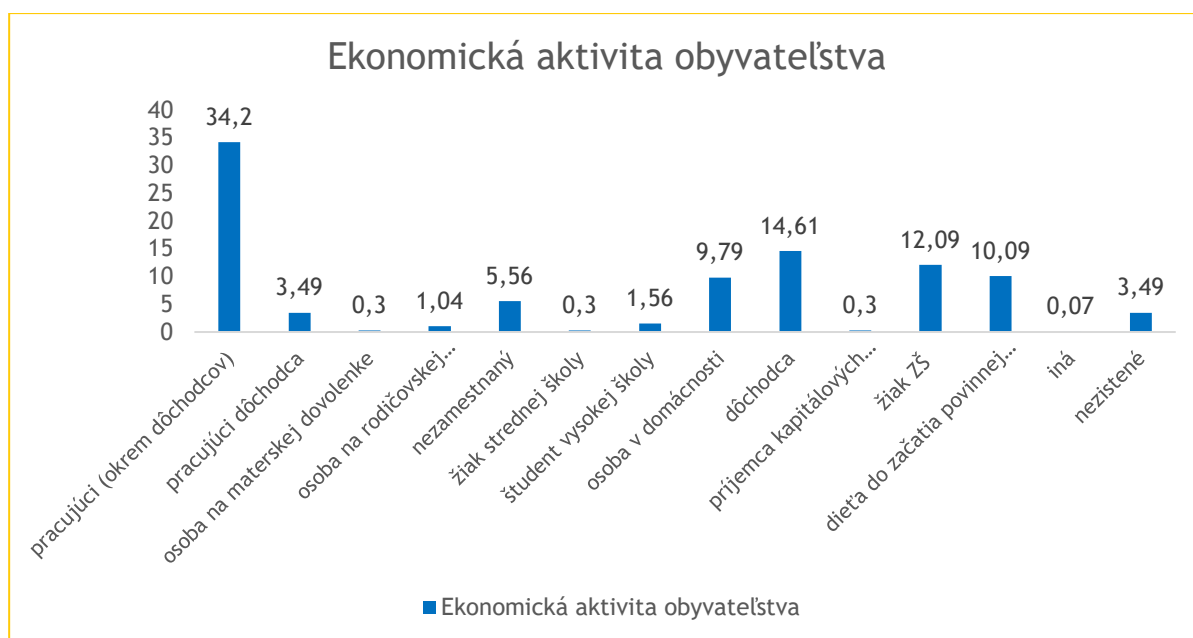
EKONOMICKÁ AKTIVITA	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
pracujúci (okrem dôchodcov)	461	34,2
pracujúci dôchodca	47	3,49
osoba na materskej dovolenke	4	0,3
osoba na rodičovskej dovolenke	14	1,04
nezamestnaný	75	5,56

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Košické Olšany na roky 2024 - 2030

žiak strednej školy	4	0,3
študent vysokej školy	21	1,56
osoba v domácnosti	132	9,79
dôchodca	197	14,61
príjemca kapitálových príjmov	4	0,3
žiak ZŠ	163	12,09
dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	136	10,09
iná	1	0,07
nezistené	47	3,49

Zdroj: Štatistický úrad SR (sčítanie k 1.1.2021)

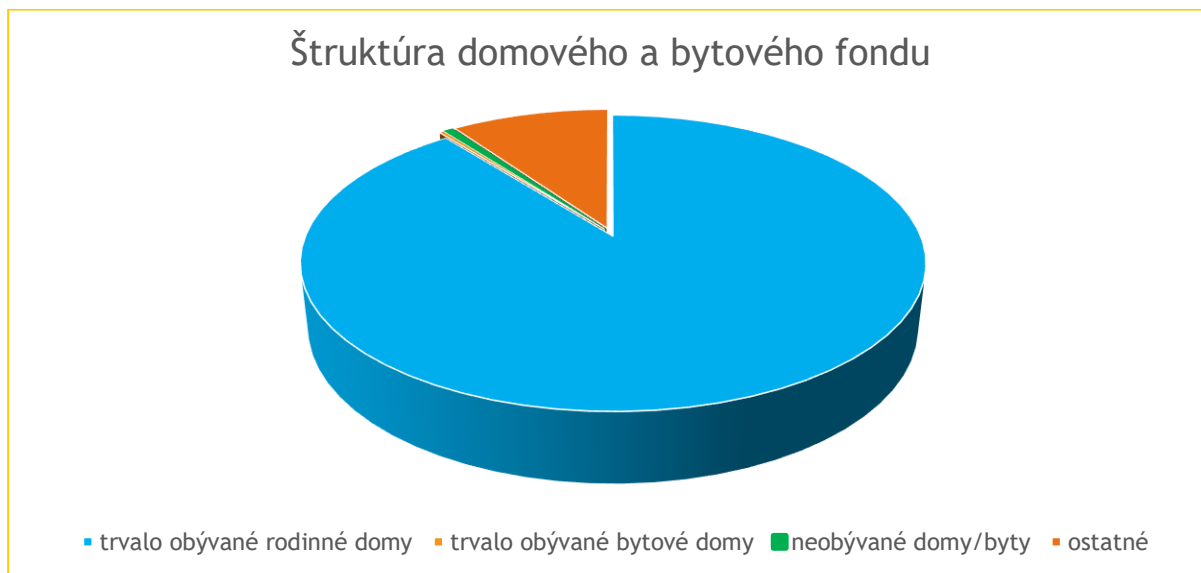
Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v obci Košické Oľšany býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 302. Rodinné domy sú v dobrom stave. V obci sa nachádza 1 bytový dom.

Tabuľka 7 Bytová/domová štruktúra

BYTOVÁ/DOMOVÁ ŠTRUKTÚRA	POČET
trvalo obývané rodinné domy	302
trvalo obývané bytové domy	1
neobývané domy/byty	2
ostatné	33
CELKOM	337

Zdroj: Štatistický úrad SR (sčítanie k 1.1.2021)

Infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život obce. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom obce, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. V rámci administratívnych budov sa v obci nachádza obecný úrad. Predmetná budova je určená pre potreby obyvateľov a návštevníkov obce. V rámci kultúrno-spoločenského vyžitia je obyvateľom k dispozícii sála kultúrneho domu. V obci sa organizujú rôzne významné kultúrno - spoločenské podujatia. Pravidelne usporadúvanie rôznych spoločenských podujatí pozitívne vplýva na sociálno-kultúrny rozvoj obce a na udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov obyvateľov obce. Rozvoj spoločenského života v obci podporujú rôzne podujatia. Nasledujúca tabuľka uvádza občiansku vybavenosť.

Tabuľka 8 Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť v obci	ÁNO/NIE
Kultúrny dom	áno
Dom smútku	áno
Cintorín	áno (2)
Kostol	áno
Materská škola	áno
Základná škola	áno
Stredná škola	nie
Školské ihrisko	áno
Futbalové ihrisko	áno
Ihriská (iné)	áno (detské, asfaltové)
Športová hala	nie
Telocvičňa	nie
Kúpalisko (umelé, prírodné)	nie
Zimný štadión (otvorený, krytý)	nie

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Košické Olšany na roky 2024 - 2030

Domov dôchodcov	nie
Knižnica	áno (nefunkčná)
Pošta	nie
Hotely, motely, penzión	nie
Turistické ubytovne	nie
Iné zariadenia cestovného ruchu	nie
Pohostinstvo	nie
Obchod, predajne	áno
Hasičská zbrojnica	nie
Zdravotné stredisko	nie
Obecný rozhlas	áno
Kino	nie
Denný stacionár (nezisková organizácia)	nie
Domov sociálnych služieb	nie
Komunitné centrum	áno

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Zdravotnícke a sociálne zariadenia

V súčasnosti obec nie je vybavená žiadnym zdravotníckym zariadením. Obyvatelia obce musia dochádzať za zdravotnou starostlivosťou do susednej obce Rozhanovce alebo do krajského mesta Košice, čo je problematické predovšetkým pre mladé rodiny a dôchodcov, jednak z finančného hľadiska a zároveň vznikajú problémy so zabezpečením dopravy. Na rovnakej úrovni je to aj v rámci sociálnych služieb, ktorých rozvoj je podmienený, veľkosťou obce a počtom obyvateľom. Starší občania nemajú k dispozícii dom dôchodcov. V súčasnosti je pred ukončením zriadenie Komunitného centra. Obec neposkytuje opatrovateľskú službu, chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na pomoc, obec nemá terénnu sociálnu prácu, v malej miere organizuje spoločenský život a voľný čas seniorov. Obec organizuje pri významných životných jubileách posedenie pri hudbe a návštevy občanov nad 80 rokov v čase vianočných sviatkov. Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb sa bude orientovať na snahu o umiestnenie občanov obce, ktorí sú odkázaní na pomoc druhých v starobe a chorobe do zariadení, ktoré sú zriadené v Košickom kraji, nakoľko priamo v obci nie je vybudované žiadne zariadenie sociálnych služieb.

Školské zariadenia

Na území obce sa nachádza materská škola a základná škola pre 1. – 4. ročník. Iné druhy vzdelávacích zariadení sa na území obce nenachádzajú. Študenti stredných a vysokých škôl navštevujú SŠ a VŠ v iných mestách.

Športové zariadenia

V rámci športového vyžitia nemajú obyvatelia obce, predovšetkým deti a mládež veľa možností. Na vykonávanie rôznych športových aktivít majú k dispozícii malé školské ihrisko, asfaltové ihrisko a futbalové ihrisko. V obci pôsobí obecný futbalový klub Košické Olšany.

Služby

Obec má obchodnú a obslužnú vybavenosť na úrovni primeranej jej veľkosti. Zastúpené sú tu hlavne potraviny, drogistický tovar, nachádza sa tu cukráreň a zmrzlináreň. Chýbajúce služby obyvateľstvo využíva v krajskom meste Košice. Pri rozvoji cestovného ruchu v rámci aktivít mikroregiónu je potrebné uvažovať o modernizácii súčasnej štruktúry ako aj s rozšírením služieb.

Potenciál rozvoja cestovného ruchu

V katastrálnom území obce Košické Olšany sa nachádzajú nasledovné pamiatky:

Kostol sv. Štefana kráľa – klasicistický kostol postavený v roku 1810 na mieste starého kostola, ktorý pochádzal zo stredoveku, v druhej polovici 16.soročia ho prevzali protestanti, v ich rukách zostal až do roku 1749. Opravený bol v rokoch 1875 – 1879 a v roku 1911. Ide o jednolodňový kostol so štvorcovým presbytériom a do štítového priečelia vstavanou vežou. Priestory sú zaklenuté pruskými klenbami. Presbytérium má maľovanú iluzívnu konchu. Fasády sú členené lizénami. Na južnej strane je malá prístavba so sochou sv. Jána Nepomuckého. Mierne vystupujúci rizalit veže je horizontálne rustikovaný a nad kordónovou rímsou sa uplatňuje trup veže medzi štítovými krídlami. Baňatá strecha s vysokým ihlanom zakončuje

vežu, vertikálne členenú portálom a troma oknami. Hlavný oltár je neogotický s obrazom sv. Štefana kráľa od E. Lengyela-Reinfussa zo začiatku 20. storočia. Bočný oltár je tiež neogotický s obrazom Madony medzi svätcami.

Pomník padlých vojakov v prvej a druhej svetovej vojne

Zdroj: <https://www.teraz.sk/regiony/pomniky-prvej-svetovej-vojny-obrazom-k/333515-clanok.html>

Z hľadiska turistiky sú zaujímavé okolité lesy, ktoré obklopujú obec Košické Olšany.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v obci.

Tabuľka 9 Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav časti miestnych komunikácií je nevyhovujúci.
Chodníky	Stav časti chodníkov je nevyhovujúci.
Železničná stanica	V obci sa nenachádza železničná stanica.
Autobusová zástavka	V obci sa nachádzajú 2 autobusové zastávky vo vyhovujúcom stave.
Vodovod	Obec má vybudovaný vodovod.

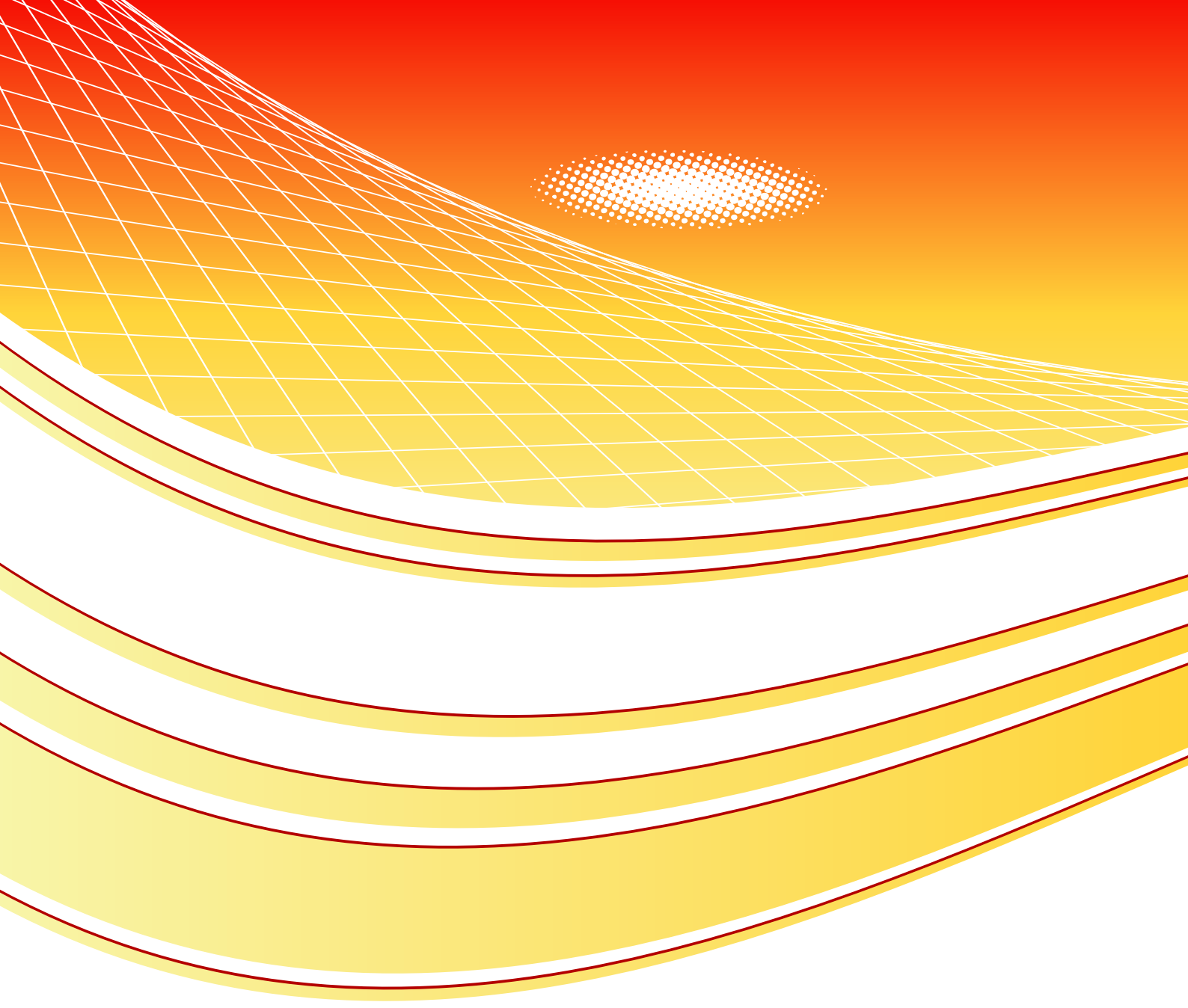

Kanalizácia	V obci nie je vybudovaná kanalizácia.
Čistička odpadových vôd	V obci nie je ČOV.
Rozvod plynu	Obec je plynofikovaná.
Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
Elektrické vedenie	Obec je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Stav verejného osvetlenia je dobrý, obec využíva LED technológiu na cca 40%. Prevádzku verejného osvetlenia spravuje externá spoločnosť.
Pokrytie mobilných operátorov	Obec je pokrytá signálmi všetkých mobilných operátorov, kvalita signálov je prevažne dobrá.
Optická sieť na pripojenie internetu	Obec disponuje optickou sieťou.

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Odpadové hospodárstvo

Na území obce vzniká hlavne komunálny odpad a biologický odpad z domácnosti, z verejných priestranstiev. Obec zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V obci sa nenachádza zberný dvor ani kompostovisko. Pre domácnosti obec zabezpečila kompostéry. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Obec neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.

Obecný Úrad Košické Olšany
Košické Olšany 118
044 42 Rozhanovce
www.kosickeolsany.sk